

DOLENJSKI LIST

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Posamezna številka 10 din. — Letna naročnina 490 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Stev. 22 (325)

Leto VII

NOVO MESTO, 1. JUNIJA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska časopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevel

S 7. SKUPNE SEJE ODBORNIKOV OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

Družbeni plan in proračun za leto 1956 sprejeta

Osnovne značilnosti za letošnji razvoj okrajnega gospodarstva: skrb za čimvečjo proizvodnjo v industriji, kmetijstvu in obrti, skrajno varčevanje, utrjevanje materialne moči občin in razvijanje lastnih sil za nadaljnje povečanje narodnega dohodka

Ob navzočnosti skoraj vseh dolenjskih ljudskih poslancev in večine vseh ljudskih odborov sta v soboto, 26. maja, zasedala v Domu JLA v Novem mestu oba zbora okrajnega ljudskega odbora. Predsednik OLO Franc Pirkovič-Cort je v uvodu seje obrazložil glavne značilnosti osnutka okrajnega družbenega plana in proračuna za 1956, nakar sta zbora razpravljala na ločenih sejah. Komisija za vključevanje je med opoldanskim odmorom pripravila skupen predlog obeh zborov za nekaj manjših sprememb v proračunu, nato pa so na popoldanski skupni seji sprejeli družbeni plan in proračun za letošnje leto in rešili več upravnih in personalnih vprašanj.

»Z letošnjim družbenim planom in proračunom začnemo utrjevati naše občine, ki običajno čedalje več političnih in gospodarskih pravic, je dejal predsednik OLO Franc Pirkovič, ko je na začetku skupne seje obeh zborov govoril o značaju družbenega plana in proračuna. Dejaj, da se komunalni sistem šele izgrajuje in da bodo občine dobivale iz leta v leto več materialnih moči za svojo krepitve. Več kakor polovica narodnega dohodka v okraju je letos že namenjena občinam v izkoriščanje. Pri uresničevanju družbenega plana pa nas morajo voditi tale načela:

1. potrebno je skrajno varčevanje in razvijanje lastnih sil za povečanje narodnega dohoda

2. občutno so zmanjšane investicije, kar zahteva od nas vseh, da bomo z razpoložljivimi sredstvi kar najbolj gospodarsko ravnali in za vsako bodoče delo pripravili temeljite načrte in predračune;

3. v industrijski, obrtniški, kmetijski in vseh ostalih proizvodnih sektorih moramo doseči čim večji dvig storilnosti. Okraj je pastven, je nadaljeval predsednik Pirkovič, in tudi letos se obnova republiške dotacije. Republika nam daje pomoč za dvig iz dosedanje gospodarske zaostalosti, v prvi vrsti pa je potrebno, da se vsi za Dolenjskem zavedamo, da moramo z lastnimi silami storiti vse, da pridemo čimprej naprej.

Znaten dvig družbenega proizvoda in narodnega dohodka

Letošnji okrajni družbeni načrt predvideva razmeroma znaten dvig družbenega proizvoda in narodnega dohodka.

Novomeška razstava v Mariboru

Studijska knjižnica Mirana Jarca in Pedagoško društvo iz Novega mesta bosta odprla s sodelovanjem mariborskega Pedagoškega društva danes v mariborski Studijski knjižnici razstavo osnovnošolskih učbenikov za bralni pouk iz let 1951—1959. Razstava bo odprta do vključno 3. junija.

Medtem ko znaša republiško povprečje za dvig družbenega proizvoda 4%, bo leta v okraju večji za 13%, narodni dohodek pa se bo letos povečal za 16% (republiško povprečje 3%).

To dvoje potrjuje našo dosedanja zaostalost. Dosegli nerazviti predel se razvijajo tako v republiki kot v zvezi hitreje od že razvitih; vsa dosedanja republiška pomoč zaostalim krajev je ugodno vplivala na razvoj okraja in njegovega gospodarstva. V narodnem dohodku, ki je znašal 1954, leta 41.440 din na prebivalca okraja, 1955, leta 49.206 din in ki se letos dvig-

nil na 57.390 din, je novomeški okraj še vedno za polovico pod republiškim povprečjem. Tudi tu pa nam prinaša postopno gospodarsko utrjevanje iz leta v leto večje izboljšanje.

Indeks družbenega proizvoda v okraju se je gibal v zadnjih letih takole: 1954 — 100, 1955 — 125 in 1956 — 142, indeks narodnega dohodka pa: 1954 — 100, 1955 — 118 in 1956 — 138. Če v prvomajski številki našega tednika smo objavili pregled povečane industrijske proizvodnje in narodnega dohodka bo letos temeljil na novih podjetjih, ki so začela delati (Motomontaža Novo mesto, Popravilnica tovarnih železniških voz v Strazi, Izdelovalnica šivalnih strojev na Mirni), v razširjeni proizvodnji dosedanjih podjetij (BELT Črnomelj, Belokrajnjaka Črnomelj, Opekarna Zalog itd.) in v uvajanju novih proizvodov (Kremen Novo mesto, Opekarna Zalog, Belsad v Črnomlju, »Krkka« v Novem mestu itd.). Vsi pogoji so dani, da lahko posamezne gospodarske organizacije z boljšo organizacijo dela, z dvigom proizvodnosti v podjetjih in s skrajnim varčevanjem dosežejo in presežejo postavljene proizvodne načrte.

Dragi gostje! Tito, ki se boste pripeljali v Belo krajino po železniški skoki semiški predor ali pa ubrali pot po dolini skoli Stare žage preko Črnošnja, bo vzradostil pogled na Semčje ter njegovo bobnotno cvetočo okolico. Tiste pa, ki se boste spustili preko Gorjancev na metliško stran, bo navdušil pester razgled po lepem skrajnem jugovzhodnem predelu naše ožje domovine.

Močan delež industrije v okraj. gospodarstvu

Družbeni proizvod in narodni dohodek, ki ga daje v okraju industrija, narašča iz leta v leto. V celoti so torej upravičene investicije, ki smo jih vložili leta 1954 in 1955 v razvoj industrijskih podjetij, narodni dohodek se je v zadnjih 3 letih povečal za dve tretjini. Indeks

družbenega proizvoda industrije se je v zadnjih letih gibal takole: 1954 — 100, 1955 — 129 in 1956 — 172, indeks narodnega dohodka iz industrije pa: 1954 — 100, 1955 — 129 in 1956 — 170. Letos bo povečala industrija v okraju svojo proizvodnjo takole:

Razstava rentgenskih aparatov

Priznan teden je bila na Gosposki razstavi v Ljubljani razstava rentgenskih aparatov in opreme. Poleg domačih so razstavili svoje izdelke tudi inozemska podjetja iz šestih držav. Namen razstave je bil seznaniti naše radiologe s pripomočki, ki jih industrija danes izdeluje. Pohvalno je, da se tudi naša industrija v izdelavi tovrstnih tehničnih pripomočkov moderne medicine kar uspešno uveljavlja.

Elektroindustrija bo izdelala 109% več izdelkov, kemična industrija 30% več, industrija gradbenega materiala pa 49%. Za 8% bo večja proizvodnja v lesni industriji, za 18% v tekstilni industriji, za 27% v živilski industriji, za 27% v živilski industriji. Skupno bo povečala industrija v okraju obseg fizične proizvodnje za 35% v primerjavi z letom 1955. Tudi tu nam odstotki in indeksi povedo, kako nerazvita in nedograjena je še naša dolenska industrija; najmanjše povečanje novih kapacitet ali razširitev starih podjetij občutno spremenijo indekse odnose.

Družbeni plan bo letos zahteval od vseh naših kolektivov, da posvetijo vse svoje skrbi in sposobnosti zlasti povečanju storilnosti dela, ki je hkrati osnovni pogoj za dvig življenjske ravni. Povsod, kjer je mogoče, bo treba uvesti delo po normam in čim bolj realne norme. Organizacijo dela v obratih

Udeleženci okrajnega zleta Partizana v Črnomlju - DOBRODOŠLI!

V imenu cilbanov, pionirjev, mladine in članov TVD Partizana — Črnomelj izrekam dobrodoščilo vsem, ki boste jutri in v nedeljo obiskali metropolo Bele krajine — Črnomelj ter se udeležili okrajnega zleta TVD Partizana.

Dragi gostje! Tito, ki se boste pripeljali v Belo krajino po železniški skoki semiški predor ali pa ubrali pot po dolini skoli Stare žage preko Črnošnja, bo vzradostil pogled na Semčje ter njegovo bobnotno cvetočo okolico. Tiste pa, ki se boste spustili preko Gorjancev na metliško stran, bo navdušil pester razgled po lepem skrajnem jugovzhodnem predelu naše ožje domovine.

Znani brezovi gaj vas bodo spomnili, da tudi Bela krajina bujno raste in se vsestransko razvija. Prepričali se boste, da od nekdanje izrazite zaostalosti tega koščka slovenske zemlje ostali samo še sledovi, kajti na vsakem koraku se srečate z novimi ustvaritvami ter sodobnostjo.

Dragi Belokranjci! Potrdili bomo, da občutimo okrajni zlet »Partizana« kot skupaj praznik ter ga bomo kot takega tudi slovesno proslavili. Uspešno skupljen zlet bo odraz naših skupnih prizadevanj v gradnji nove socialistične stvarnosti. Goste bomo sprejeli v svoji sredi z našo vseslovesno znano gostoljubnostjo ter jim povedali, kako smo obracunali s temo preteklostjo ter se trudimo ustvariti delovnemu šlovcu primerne življenjske razmere.

Vse nastopajoče kakor tudi obiskovalce zleta bo svečano sprejel novi stadion v Črnomlju, ki izpružuje veliko prizadevanje gospodarsko-političnih forumov občine in okraja ter verno številnih članov naših ustanov in kolektiva.

Nov katastrski urad v Trebnjem

Da bi približal katastrsko službo prebivalcem, je OLO sklenil osnovati v Trebnjem katastrski urad za občine Trebnje, Mirna in Mokronog. Za šefa urada je bil imenovan Ivo Šipek. V uradu bo zaposlenih pet ljudi.

VREME

ZA ČAS OD 1. DO 10. JUNIJA
Ob koncu tega tedna nastalo vreme s kratkotrajnimi padavinami ali nevihtami, sicer sončno vreme. Naslednje dni jasno, poletno vreme. Proti koncu priložnega tedna močne padavine z nevihtami in ohladičev.

(Napoved priredil M. V.)

Vsi v boj proti jetiki!

Navodila občinskim ljudskim odborom in krajevnim komisijam za fluorografiranje

Fluorografska akcija (množično slikanje pljuče) se nam hitro približuje. Seznanji prebivalstva, ki so jih sestavile krajevne komisije za fluorografiranje, so bili medtem na terenu že pregledani, ljudje pa so seznanjeni s pomenom tega prekoinskega dela. Naloge občinskih ljudskih odborov in krajevnih komisij pa s tem seveda še niso zaključene. Predvsem morajo člani krajevnih komisij stalno podpirati ljudem koristi, ki jih bodo imeli od tega slikanja vsi udeleženci in naša skupnost, lo za seveda le takrat, če bo udeležba polnoštevilna.

Občinski ljudski odbori so pred dnevi dobili kartone — osebne pozive, ki jih bodo na podlagi spiskov in načrta o fluorografiranju izpolnili in jih po članih krajevnih komisij razdelili posameznikom. Vsak bo dobil tak poziv kak teden pred začetkom slikanja. Navodila o izpolnjevanju pozivov in o kontroli njihovega razdeljevanja bodo pravočasno objavljena.

Ob fluorografiranju, ki ga bo izvršila stalna ekipa strokovnjakov, bo potrebna pomoč tudi

drugih sodelavcev. Na vsakem delovnem mestu (bazi) mora priskrbeti ekipo predstavnikov občinskega ljudskega odbora s splošnega oseb, ki bodo na tem mestu fluorografirane. Ta bo vodil pregled udeležbe, dajal bo pojasnila o upravičeno odsotnih, seznan neupravičeno odsotnih pa bo takoj naslednji dan po akciji predal sodniku za prekrške. Na vsakem delovnem mestu (bazi) morajo biti tudi 3 do 4 osebe, ki bodo s činilom izpolnjevale osebne podatke na fluorografski kartoteki. To so lahko ljudje, ki hitro in čitljivo pišejo (na uro bo treba izpolniti 100 kartic); prav bi bilo, da bi bili za vsa občino isti.

Ko bo sprejeti načrt fluorografiranja, bo treba v posameznih bazah določiti točna delovna mesta. Akcija bo v vsakem vremenu, zato naj bo delovno mesto blizu hiše, kozolca ali druga javne zgradbe, seveda pa tudi blizu električne napeljave. Pri določanju teh mest naj bo navzoč rajonski električar, ki dobro pozna električno napeljavo posameznih krajev. Ta naj svetuje, kje bi bilo najprimer-

nejše mesto za akcijo; fluorografski avtobusji imajo le 30 metrov dolge kable.

Opozarjamo, da je fluorografiranje obvezno tudi za stare ljudi in za vse že znane tuberkulozne bolnike, kakor tudi za vse ostale bolnike, ki so doma. Za one, ki težko hodijo, naj aktivisti Rdečega križa in člani krajevnih komisij že zdaj poskrbijo, da se bodo udeležili fluorografiranja bodisi s prevozom, z nosili in pod. Člani krajevnih komisij naj obvestijo one bolnike, ki vsled bolezni ne bodo mogli k slikanju pljuče, da si že zdaj poskrbijo potrdilo — opravilno krajevnega zdravniška.

M. V.

Plenum okrajnega sindikalnega sveta

V nedeljo 27. maja dopoldne je bil v novomeškem sindikalnem domu plenum OSS, na katerem je poročal predsednik Jože Plavec o delu okrajnega sveta v času od izvolitve do konca maja, kakor tudi o problemih sindikalnih organizacij, tajnik republiškega sveta sindikatov Mavricij Bore pa je govoril o organizacijskih in ostalih nalogah sindikatov. Sprejeli so proračun OSS za leto 1956, v svet pa kooptirali Ivana Usenika in ga nato izvolili za novega tajnika OSS. O plenumu bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Spremembe v svetih OLO

V skladu z Zveznim predpisom o organizaciji ljudskega odbora je okrajni ljudski odbor Novo mesto na seji 26. maja sprejel nekatere spremembe v sestavi svetov.

Razrešeni so bili vsi člani dosedanjega sveta za gospodarstvo,

ker je bilo delo tega sveta razdeljeno na dva sveta. V svet za finance in družbeni plan so imenovani: za predsednika Anton Pirč, za člane pa Janez Kovaric, Franc Zidar, Stane Hladni, Stane Padovan, Stane Lovlik, Karel Mern, Metod Beltran, ing. Branko Peternež, Lojze Hlede in Jože Gosenc.

V svet za industrijo in obrt; za predsednika Luka Dolenc, za člane pa Henrik Čigoj, Stane Senčič, Ivan Kolar, Anton Rožič, Ludvik Simončič, Anton Knafljč in Marjan Ahacič. Razrešeni so bili vsi člani sveta za urbanizem, ker preidejo nekatere naloge na svet za urbanizem in komunalne zadeve, v katerega so imenovani: za predsednika Boris Andrijačič, za člane Anton Rožič, Janjo Jarc, arhitekt Miloš Lepaj, ing. Franc Banovec, Ivan Pirnež, ing. Jože Hegediš in Vili Sedel.

V svet za kmetijstvo in gozdarstvo so bili razrešeni Anton Pirč, Darko Bregar in ing. Vilma Pirkovič. Na njihovo mesto pa imenovani: ing. Milan Bračič, Franc Merkočič in ing. Rado Kallinovič. Predsednik tega sveta je Franc Jakličević. Delne spremembe so tudi v svetu za notranje zadeve. Razrešeni so bili Zvonko Kranjc, Ludvik Golob, dr. Davonin Gros in Jože Petric, na njihovo mesto pa imenovani Martin Brodčič, Anton Bele, Srečko Skrt in Stane Kulovec.

Prav tako so bili razrešeni vsi člani sveta za turizem in gostinstvo, ker preidejo njegove naloge na svet za trgovino, gostinstvo in turizem, v katerega so bili imenovani: za predsednika Minka Kolenč, za člane pa Franc Koba, Franc Kos, Rudi Pintar, Viktor Keček, Niko Malič in Jože Cvetkovič.

V upravni odbor kmetijskega sklada so imenovani Viktor Zupančič, Alojz Hutar, ing. Lojze Lovko, Jože Dular in Sergej Thorževski. V upravni odbor sklada za gozdarstvo pa Niko Belopavčič, Jože Knez, ing. Janez Penca, Tatjana Gersič in Tone Fabjan.

Ukinitve kmetijsko-gospodinske šole v Gradacu

Po daljši razpravi je OLO na seji 26. maja sprejel sklep, da se kmetijsko gospodinska šola v Gradacu opusti. Kmet. šola se združi s kmetijsko šolo na Grmu, ki ima mnogo boljše pogoje za uspešno izobraževanje kmetijskih kadrov, gospodinska šola pa preseli nazaj v Vinomer. Sredstva, ki so potrebna za vzdrževanje šole v Gradacu, zlasti pa, ki bi bila potrebna za primerno ureditev šole, so za današnje proračunske možnosti daleč previsoka.

... V Sovjetsko zvezo odpojen na povabilo sovjetske vlade. Ni še predvideno, o katerih problemih bomo govorili, ker še ni programa vprašanj, ki jih bomo obravnavali. Razume pa se, da bomo tam obravnavali probleme iz naših medsebojnih stikov in da bomo govorili o nadaljnjem razvoju teh stikov. Govorili bomo tudi o nekaterih trenjih manjšega pomena, ker je treba odstraniti vse tisto, kar ovira pravilno in normalno prijateljsko sodelovanje. Govorili bomo tudi o mednarodnih problemih, o katerih bomo razpravljali v enakem smislu, kakor smo razpravljali v Franciji — kako bi ohranili mir in kaj je treba storiti v prihodnje glede njegove okrepitve. Kar se tiče naših medsebojnih stikov, je konec koncev važno, da v razgovorih, ki jih bomo imeli, jasno določimo, kakšni naj bodo ti stiki v prihodnje. Biti mora jasno, da mi nadaljujemo neodvisno zunanjo in notranjo politiko, čeprav od nas tudi nihče ne zahteva nič drugega...

... Jaz razlikujem pasivno in aktivno koeksistenco. Pasivna koeksistencija namreč samo pomeni, da živimo drug poleg drugega, da sploh ne skrbimo za zboljšanje stikov, za to, da sodelujemo itd. V pasivni koeksistenci drugi trpi, dokler ne izbruhne nekaj, kar lahko rodi hude posledice. Aktivna koeksistencija pa pomeni nenehno odkrivanje poti in načine za boljše medsebojno razumevanje, razgovorjati se, obravnavati probleme po mirni poti in z mirnimi sredstvi, ne da bi dopustili, da se napokijo nekaj, kar lahko povzroči v prihodnje zaostrite odnose. To je aktivna koeksistencija med državami ne glede na njihov notranji sistem. Aktivna koeksistencija izključuje sleherni poskus, da bi obravnavali probleme z oboroženimi sredstvi. Pasivna koeksistencija pa ne izključuje tudi oborožene intervencije, to je zmerom začasna, provizorična rešitev...

PREDSEDNIK TITO v odgovorih ameriškem novinarju Wilburu Landreyu 23. maja 1956.

Predsednik Tito prispe jutri v Sovjetsko zvezo

Predsednik republike Tito bo jutri prispej v Sovjetsko zvezo na uradni obisk. Med tritedenskim bivanjem v Sovjetski zvezi bo razen Moskve obiskal tudi več drugih mest in si ogledal razne znanstvene in kulturne ustanove in industrijske objekte ter se seznanil z njihovim delom. Med obiskom je v načrtu tudi več razgovorov med jugoslovanskimi in sovjetskimi voditelji.

S predsednikom Titom in njegovo soprogom bodo polovali v Sovjetsko zvezo podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič, član Zveznega izvršnega sveta Mijalko Točigorič, predsednik Izvršnega sveta LR Hrvaške Javor Blazević in drugi.

PRISRČNE PROSLAVE ROJSTNEGA DNEVA PREDSEDNIKA TITA

Dvorana Doma ljudske prosvete v Novem mestu je bila v četrtek 24. maja veliko premahna, da bi lahko sprejela vse, ki so se želeli udeležiti proslave v počastitev 64. obletnice rojstva predsednika naše republike. Na slovesnosti so bili predstavniki okrajnega in občinskega ljudskega odbora, člani okrajnega komiteja ZKS, okrajnega in občinskega odbora SZDL, mnogi oficirji garnizije JLA, zastopniki organizacij in ustanov in izredno veliko Novomeščanov. Slavnostni govor je imel predstavniki JLA, nakar je sledila zelo prisrčna čestitka cilbanov, pevski zbor DPD Svoboda iz Bršljina pa se je predstavil s pevovodjem Ernestom Jazbecem in zapel tri pesmi. Privedite je vsekakor zelo lepo uspelo.

Podobne akademije in slovesnosti so bile 24. in 25. maja tudi v drugih večjih krajih Dolenjske, na katerih je delovno ljudstvo znova izpraznilo svojo ljubezen do tovariša Tita in mu izreklo ob njegovi prazniku najtoplejši in najprisrčnejše čestitke.

Vlado Lomut: PROSTOVOLJNO DELO (1950)

Naročnikom Dolenjskega lista!

Te dni se bodo pri vseh tistih naročnikih našega tednika, ki še niso poravnali naročnine za prvo polletje 1956, oglašili pismoone z izpolnjenimi polnočnicami. Prosim vse naročnike, da zapadlo naročnino takoj poravnajo. Posameznikom, ki še dolgujejo manjše zastonke naročnine iz druge polovice lanskega leta, smo k letošnji polletni naročnini pripisali tudi lanski zastonak.

Polletna naročnina znaša 210 dinarjev. — Oglajajte pismooneh delo in jim zapadlo naročnino takoj v celoti poravnajte. UPRAVA LISTA

Družbeni plan in proračun OLO sprejeta

(Nadaljevanje s 1. strani)

bo treba izboljšati in zagotoviti boljše sistematičnejšo delovnih mest, pravilno urediti in uresničevati premiranje, skrbeti za

koprodukcijo s ostalimi podjetji, za dvig kvalitete izdelkov in s tem za uveljavljanje na tržišču, za čim smotnejšo uporabo lastnih sredstev in kar največje varčevanje.

Odgovornost zadružnih organizacij za napredek kmetijstva

Letos predvideva družbeni plan okraja povečanje kmetijske proizvodnje za 2,8% v primerjavi z letom 1955 (od tega: v poljedelstvu 100,2, sadjarstvu 82, vinogradništvu 98,8 in živinorejstvu 105,9, skupaj kmetijstvo: 101,8 oziroma s priloženim gozdarstvom skupaj 102,8).

Nekaj večja bo proizvodnja v poljedelstvu, predvsem pa v živinoreji, medtem ko računamo z manjšim pridelkom sadja in vinogradov. V živinoreji smo v zadnjih letih dosegli precejšen napredek, ki ga bo moč stopnjevat z nadaljnjo plemensko odbiro goveda, zatiranjem kužnih bolezni krav in z umetnim osemenjenjem.

Kaj vse bo vplivalo na nadaljnji razvoj kmetijstva v okraju? Vsekakor obsežnejše agrotehnične ukrepe v poljedelstvu, razširitev ukrepov za izboljšanje živinoreje, povečanje in popolnejša usmeritev kreditov ter denarne pomoči v kmetijstvu, izboljšanje organizacije prodaje kmetijskih pridelkov in povečanje količin inostranskih proizvodov za investicijske potrebe in mehanizacijo na vasi, predvsem pa nadaljnja krepitev zadružnih organizacij, socialističnih kmetijskih posestev in razvijanje socialističnih odnosov na vasi.

Pri vsem tem obsežnem delu bodo morale kmetijske zadruge znatno izboljšati vsestranskost svojega dela, zlasti pa pospeševanje vseh odsekov. Lani smo porabili v okraju 450 vagonov raznih umetnih gnojil oziroma 105 kg na hektar obdelovalne površine. Letos bodo nadaljevale zadruge s številnimi gnojilnimi poskusi, za večjo zamenjavo semen pa bodo socialistična posestva v okraju pridelala na 63 ha 112 t odbranih sort pšenice, ječmene, ovsu in koruze, v zdravih krompirjevih področjih pa 2000 ton semenskega krompirja. Mehanizacija v kmetijstvu se bo povečala za 12% v primerjavi z lanskim letom. S sredstvi iz občinskih in zadružnih investicijskih skladov bo treba meliorirati in urejevali skupne vaške pašnike za mlado in plemensko živino ter arondirati čimveč zemljišč.

Ob vsem je razumljivo, da je pomen kmetijskih združenj kot organizacije vseh kmetov iz leta v leto večji. KZ so prevzela celoten odkup kmetijskih pridelkov, živine in živalskih proizvodov, kar jim nalaga nove dolžnosti za utrjevanje trga, zniževanja razlik med odkupnimi in prodajnimi cenami ter splošne ustavitve cen. — Letos upeljane takse niso noben »napad na kmeta«, kakor to skušajo prikazovati posamezniki, temveč gospodarski ukrep za pravilnejšo obdavitve kmetičkih gospodarstev in njihovih proizvodnih sredstev. Takse se stekajo delno v okrajni sklad za pospeševanje kmetijstva in v občinske investicijske sklade, v celoti pa se vsa tako zbrana sredstva vračajo v kmetijstvo za njegov načrtni napredek.

Ob vsem je razumljivo, da je pomen kmetijskih združenj kot organizacije vseh kmetov iz leta v leto večji. KZ so prevzela celoten odkup kmetijskih pridelkov, živine in živalskih proizvodov, kar jim nalaga nove dolžnosti za utrjevanje trga, zniževanja razlik med odkupnimi in prodajnimi cenami ter splošne ustavitve cen. — Letos upeljane takse niso noben »napad na kmeta«, kakor to skušajo prikazovati posamezniki, temveč gospodarski ukrep za pravilnejšo obdavitve kmetičkih gospodarstev in njihovih proizvodnih sredstev. Takse se stekajo delno v okrajni sklad za pospeševanje kmetijstva in v občinske investicijske sklade, v celoti pa se vsa tako zbrana sredstva vračajo v kmetijstvo za njegov načrtni napredek.

Uporaba skladov in taks

Finančna sredstva za razvoj kmetijske proizvodnje se bodo letos povečala v investicijskih skladih, skladih za pospeševanje kmetijstva in v skladih kmetijskih združenj. Okrajni investicijski sklad za kmetijstvo, v katerega se steka 15% davka na dohodek iz kmetijstva in zemljarina, bo uporabljen za nadaljnjo izgradnjo potrebnih objektov pri KZ in na socialističnih kmetijskih posestvih. Iz teh sredstev bodo dani tudi krediti za nadaljnjo obnovo sa-

Razvoj ostalih gospodarskih panog

Gozdarstvo nadaljuje letos z ureditvami, ki v prejšnjih letih postavljenih nalog: postopoma bomo še vnaprej zmanjševali sečnjo lesa in vsakolevski potrošnje lesa s proizvodnjo; posek in promet lesa bo jadriran, cene lesa pa se morajo ustaliti. Pospeševali bomo gozditve gozdov, izgradnjo in zlasti popravilo gozdnih cest in poti.

Gradbeništvo: V okraju sta ostali dve gradbeni podjetji — SGP Plonir v Novem mestu in Belokranjsko gradbeno podjetje v Crnomlju. Za lani je padla celokupna gradbena dejavnost podjetij v okraju na 82%, letos pa bi znašala le 36% dejavnosti iz leta 1954. Na tako občuten padec vpliva zlasti dejstvo, da je Plonir gradil v letih 1954—1955 kar 84% del izven okraja in da so ta dela v glavnem zaključena. Predvidenih je manj investicij kakor v prejšnjih letih zaradi splošnega zmanjšanja takih del v vsej državi. Na drugi strani bo to omogočilo boljše izkoriščanje in večje združevanje gradbene mehanizacije, kakor tudi prehod na normalen, dobro preračunan način gradnje.

V prometu je predviden padec skupne proizvodnje za 12% (Podjetje za vzdrževanje prog bo vračevalo le star, že izrabljen material), navzile temu pa se bosta družbeni proizvod in narodni dohodek povečala za 3 oziroma 4%.

Glavne investicije — v namenske sklade

Lani je bil skupni obseg investicij v okraju za 790 milijonov din nižji kakor v letu 1954, letos pa bo v skladu z znižanim investicij v okviru celotne države ta obseg še manjši. To seveda ne pomeni, da je konec vseh investicijskih del; bo morala biti poslednja investicija vsestransko pri-

pravljena in utemeljena z gospodarskim proračunom in z vsemi ostalimi potrebnimi pokazatelji. Prav zadnje čase se je pokazalo, da nam manjka v okraju elaboratov za razvoj raznih panog gospodarstva; brez teh pa v novih pogojih razvijanja gospodarstva sploh ni misliti na kakršne koli investicije.

V okrajnem proračunu je predvidenih 15 milijonov din za negospodarske investicije (predvsem za nadaljevanje začetih del na prosvetnih in komunalnih objektih), kar je seveda zelo malo in ne bo došlo do najnujnejše potrebe, vendar pa OLO drugačne rešitve za zdaj ni mogel dobiti.

Okrajni investicijski sklad bo imel 122 milijonov din, namenjenih za obveznosti, nastale zaradi prekoračenja dovoljenih investicijskih posojil, in za kreditiranje gospodarske izgradnje.

Prvič bodo letos imele svoje investicijske sklade tudi občine, s čimer se postavlja materialna osnova komunalnega samoupravljanja. V občinskih investicijskih skladih bo letos 68 milijonov in 780.000 din, ki bodo porabljeni za razvoj lokalne obč. gospodarstva.

Kmetijske zadruge bodo razpolagale z lastnimi skladi v

višini 24 milijonov din, od katerih morajo pretežni del vložiti v kmetijstvo.

136 milijonov za stanovanja

Letos bodo povečana sredstva za gradnjo stanovanjskih objektov. Občinski skladi za stanovanja bodo imeli letos 136 milijonov in 800.000 din, s čimer bodo občine lahko nadaljevale prepotrebno graditev stanov. hiš.

S tem bodo investicije preko namenskih skladov usmerjene letos na tista področja, ki so odločilna za naš nadaljnji gospodarski razvoj. Tako bodo kmetijski, cestni, gozdni, gasilski, investicijski in stanovanjski skladi usmerjali denar za take investicije, ki so v skladu z načeli naše nove gospodarske politike.

OSTALI SKLADI: Poleg gornjih bodo letos zbrana znatna sredstva tudi v ostalih namenskih skladih, izmed katerih bo:

v cestnem skladu 35.067.000 din, v kmetijskem skladu 28.758.000 din, v gasilskem skladu 8.400.000 din, v gozdnem skladu 256.557.000 din in v vodnem skladu 1.280.000 din, kar predstavlja skupno vsoto 339 milijonov in 60.000 dinarjev.

Dohodki in izdatki okraja

Letos bo OLO razpolagal s skupnimi sredstvi za finaniranje proračunskih izdatkov v višini 410 milijonov in 385.000 dinarjev. V proračun bodo šli tudi dohodki: dohodki iz gos-

podarstva 127.150.000 din, dohodki od prebivalstva 143.645.000 din, dohodki uradov in ustanov 1.750.000 din, ostali dohodki 3.840.000 din in dotacija LRS za uravnoteženje proračuna 134.000.000 din.

Izdatki po proračunu pa bo letos: dotacije gospodarstvu 7.997.000 din, negospodarske investicije 15.780.000 din, za prosveto in kulturo 63.999.000 din, za socialno skrbstvo 4.043.000 din, za zdravstveno zaščito 14.175.000 din, za državno upravo 162.036.000 din, za komunalno dejavnost — za dotacije: občinskim ljudskim odborom 65.545.000 din, finančno samostojnim zavodom 20.185.000 din, družbenim organizacijam 20 milijonov 115.000 din in cestnemu skladu 12.047.000 din. Obveze in jamstva znašajo 16.453.000 din, proračunska rezerva pa 8 milijonov dinarjev.

Od tega bodo dobili občinski ljudski odbori naslednje dotacije: Crnomelj 18.079.000 din, Kostanjevica — Podbočje 4.020.000 din, Metlika 14.828.000 din, Mokronog 2.987.000 din, Semič 6.459.000 din, Straža — Toplice 5.425.000 din in Zuzemberk 13.747.000 din.

O letošnjem gospodarskem napredku v okraju prepričljivo govore tudi podatki o skupnem družbenem proizvodu vseh panog, ki bo znašal 6 milijard, 261 milijonov in 49 tisoč dinarjev. Od tega bo porabljenih 983.774.000 din za amortizacijo, narodni dohodek okraja pa bo znašal 5 milijard 297.275.000 din, od katerega odpade na sklad za plače (vseh panog, vključno zasebno kmetijstvo) 2 milijardi 879.237.000 din, presežek dela pa znaša po temaktam 2 milijardi in 418 milijonov 38.000 din.

Družbeni plan je sprejet. S tem pa se začne borba za njegovo uresničitev, v katero bo treba vložiti mnogo napora, dela in odgovornosti vseh dolenskih delavcev, kmetov in vseh ostalih delovnih ljudi, katerih blagostanje in dvig življenjske ravni sta v celoti odvisna od izvršitve zdaj zastavljenih nalog.

Naj omenimo še, da je okrajni Zavod za plan tokrat izdelal osnutke predloga družbenega plana in proračuna OLO z vse potrebno dokumentacijo in obrazložitvami zelo pregledno in precizno ter izdal celotno gradivo v 4 šabingrafiranih zvezkih in v 200 izvodih. Ker je zbral tudi pregledne podatke za pretekla leta, bodo gradivo lahko s pridom uporabljali vsi, ki se zanimajo za razvoj gospodarstva in uprave v okraju. Tg.

Polom, Poganja jama, Ječmenišče ...

Izletniška postojanka na Polomu vabi

Pri nas se je nekoč porodila lepa misel, da je treba delavcem v gorjanskih gozdovih podružbi svojih prijateljev in tovaršev, dom, ki bo postal središče družabnosti in povzela delavce v gorji v družino, da se gozdni delavec ne bo počutil osamljenega in zapuščenega. Stvar ni bila do kraja premišljena. Morda je dom nekaj časa res ustrezal tem zahtevam, ko pa so se delovniša in sečišča premaknila za celo kilometre preko grap, tokov in goščav, je postala delavcem pot do Poloma predolga in prenaporna, trdno zidani dom pa tudi ni mogel za njimi.

Tako je prostorno, krepko zidano poslopje dozorelo, da postane izletniška postojanka družbeno dejavnostnega društva. Ta razvoj naj bo pred očmi vsakemu obiskovalcu, ki se bo tujdi, da dom nima razgleda ne na goro ne v dolino, in ki bi se morda zavzel spraveval, kje se je našel človek, da je postavil dom ravno na to neprimerno točko. Te napeke seveda ni moglo odpraviti društvo, ki je prevzelo dom v svojo oskrbo. Pač pa je poskrbelo, da je poslopje sedaj lepo urejeno, da je oskrba brezhibna tako glede kuhinje in prenočišča, s čimer je dom dobil značaj udobne izletniške postojanke, predvsem pa pomen kot izhodišče za prelepe izlete v bližnji gorski svet.

Seveda: veleturist tu ne bo prišel na svoj račun, vrstolomnih plezalnih partij tu ni, Gorjanci so krotili, zasanjani, odeti v obsežne gozdove in posejani s senožetmi in košenicami, izmed katerih so nekatere pravi biseri idilne lepote. Med dosedanjimi obiskovalci je precej tujih imen, angleških in nemških. Naj bo to povedano za tiste, ki šele po občisku tujcev začnejo ceniti lepote naše rodne zemlje, kakor da čaka vedno šele tuje kolovadice. Pretežni del obiskovalcev tvorijo seveda domačini in nekatera imena se ponavljajo česče, kar pomeni, da so si ti lepi kraj že pridobili mnogo vnetih občudovalcev in ljubiteljev. Kdo naj pozabi kdaj prelepi izlet do Poganje jame, kjer so naši dedje še dolgo potem, ko so jih tujci pokorili z mečem in s križem, skrivaj častili lepo boginjo Zivo, kamor so se zatekali, da so po starem običaju obhajali svoje praznike v obdobju nepotvrjenih narave. Preden prideš na cilj, hodiš po senožetih in gajih, ki so prava zbirka vseh vrst grmov in dreves, ki jih premore domača zemlja. Osnova vsega pa je bukovje, čigar listje ti šušti pod nogami, ko hodiš po mehki rjavci preprogi. Za botanika je to pravi raj. Nekaj utilitaristično nadahnjene tujec je strel, kolika množina zdravilnih zelišč tu poganja in propada brez koristi, zelišč, ki jih industrija zdravil bogato plačuje. »Kaj jih ne poznate, nas je zavzet spraševal. »Poznamo, poznamo, dragi tujec: kristanec, volčja črešnja, volčini ... va: poznamo in jih

tudi nabiramo, ali vsej tej okolici nismo kos. Pa je vzdihnil: »Če bi bilo to pri nas...« Ob vsakem zavoju poti se ti odpre nov pogled, Globoki udor Globočica, kjer leži še pozno v maju debel sneg, nad no izvislek istega imena, kjer preženeš tri kose, kopačice se v plitvi lužici, zastrmiš v začaran dolinico pri Koželjki, kjer ti sega trava do pasu, skozi no vodilce gas, trava pa se blešči v tisočih biserih, vse je pregrinjeno z nežno tančico meglice, ki se neopazno dviga s tal, ko občuduješ krakato, te doide domačin. Po pozdravu ga pobarsaj: »Kam, rojak?« »Na Laško.« Malo začuden pogledaš, pa se spomniš, da tu pri tej besedi izpuščajo prvo črko in da misliš mož: »Na Vlaško. Dokler se vzpenjaš, imaš dovolj snovi, da premišljaš našo notranjo kolonizacijo iz davnih dni, kajti tu je le še nekoliko korakov do meje sosedne republike. Na njena tla pa stopiš, ko dospješ do vrha, odkoder se ti odpre razgled na globoko dolino. Ob njenem robu teče potok, ki mu pravijo Laška Studena in čigar ime priča, da so domačini spoznali, da je to izvir Kostanjeviške Studene, davno prej, preden so učeni ljudje z antilniskimi barvanji neoporno doznali to zvezo.

Dolinica ob Poganji jami je na goro posuta z mravljisti, novimi, starimi in prastarimi. Vsa kupček je nekaj nasad materine dušice, brusnice in arnike. Tujec je zopet vzdihnil: »Ah, arnica montana! in si na-

Da prebivalci topliške doline svoj praznik je pokazala velika udeležba v Dolenjskih Toplicah 24. maja. Zbralo se je nad tisoč ljudi, ki so prisostvovali slavnostnemu delu praznika. Mimo tribune, na kateri so bili predstavniki ljudske oblasti in organizacij, so šle za novomeške godbo skupine rezervnih oficirjev na konjih, obvezniki predvojaške vzgoje, člani strelske družine, lovci, člani Partizana, ticalbani, kegljači in drugi, prikazali pa so tudi izkoriščanje lesa, strojno opremo kmetijske zadruge in gostinstvo.

O pomenu praznika je govoril ljudski poslanec Viktor Zupančič, predsednik občinskega ljudskega odbora Franc Markovič pa je prikazal gospodarsko stanje v občini. Novoustanovljeni občinski odred predvojaške vzgoje je prejel zastavo. Sledila je pomembna slavnost domačega gasilskega društva ob njegovi 75-letnici. Razvili so svoj grapor. Botroval je ljudski poslanec Viktor Zupančič, Bogat kulturni spored, ki so ga izvajali na prostem in v katerem so sodelovali pionirski pevski zbor iz Dolenjskih Toplic, člani Partizana, pionirji osnovne šole iz Sušice in drugi, je izpolnil lepo dopoldnansko prireditve.

Nad vse lepo je bila pripravljena razstava o gospodarski dejavnosti v dolini. Na njej so prikazali gozdarstvo, kmetijstvo, lovstvo, šolstvo, zgodovino iz NOB, prijetno je presenetilo z bogato izbiro svojih izdelkov čevljarstvo podjetje »BOR«, pa tudi privatni obrtniki so se odrezali. Razstavo, ki je bila odprta štiri dni, si je ogledalo zelo veliko število ljudi. Zlasti lovstva je bila vedno polna obiskovalcev. Pestra izbira vseh vrst kvalitetnih čevljev za vsak okus bi prijetno presenetila tudi potrošnika v mestu. Prebivalci to pliške doline so praznovali res lepo.

Republiški odlok o taksah na mlino in samorodnice

V Uradnem listu LRS od dne 12. maja, številka 14-56, je objavljen odlok o taksah na potokih in rečne mlino ter na hibridno trto.

Taksa na potokih in rečne mlino znaša 500 oziroma 1000 din od vsakega para kamnov. Takso v znesku 500 din od para kamnov plačajo mlino in vodotokih z nestalno množino vode, ki obratujejo periodično. Takso v znesku 1000 din od para kamnov plačujejo potoki in rečni mlini, ki stalno obratujejo.

Taksa na hibridno trto znaša v nevinorodnih področjih 3 din, v vinorodnih pa 4 din od trte. Okrajni ljudski odbor določi, katere področja se štejejo za vinorodna in katera za nevinorodna. Določila tega odloka so v veljavi od 1. januarja 1956.

ADMIRAL FRANJO VUČER

V torek 22. maja je umrl upokojeni admiral jugoslovanske mornarice Franjo Vučer. Kot upokojenec je živel na svojem posestvu v Drči pri Sentjerneju. Pokojni tovariš Vučer, ki je bil v času svojega službovanja odlikovan z različnimi visokimi odlikovanji, med njimi tudi s francoskim Legion d'honneur, se je ob začetku narodnoosvobodilne vojne takoj pridružil Osvobodilni fronti. Njegov dom v Drči, skrit med vinogradi ob vzhodni zelenih Gorjancev, je bil vedno odprt vsem partizanom, med katerimi so bili tudi njegovi otroci in šestnajstletni vnuk. V zapiskih nekega padlega partizana je zapisano: »Drča — dobra partizanska postojanka — in zares je bila. Partizani so se radi zatekali v gostoljubni Vučerjev dom, kjer so vsekdar našli toploto zavetja, prijazno in tovaršiško postrežbo, izkušeni admiral pa jim je rad pomagal tudi s svojimi vojaškimi znanjimi. Vsa njegova družina je bila zvesto na strani narodnoosvobodilne vojske. Delovanje pokojnega admirala Vučerja je omenjeno tudi v knjigi dr. Edgarka Leopolda »Kartuzija Pleterja in partizani«.

Splošno znani in spoštovani admiral Vučer je dočkal 81 let. Pokopan je bil z vojaškimi častmi ob ogromni udeležbi ljudstva, ki se je poslovalo od njega z govori, s petjem in z dobro ter pokrilo njegov grob s prekrasnimi vencmi. V.

Prav do Doma na Polomu pripelje avtobus izletnike, ki si želijo ogledati lepote Gorjancev in njihove skrite čare. Obiščite Dom na Polomu, ki ga dobro oskrbuje podružnica PD iz Kostanjevice na Krki. V domu so 4 sobe z 12 posteljami, cena celodnevne oskrbe 400 din, samo prenočišča pa 120 din.

Pred Poganjo jama, malo znano krasoto naših Gorjancev

trgal šopek. Ni lepšega kraja za celodnevno počitvanje. Tu je voda, ki je v Gorjancih sicer redka. Kar tiste drugi izvirki so še poleg Laške Studene. Preko grebena so izvirki v Stinčički, Globočico sem, ki se omenili. Od tod dalje do Penđerjvke in Gospodine baje ni več izvirkov. Za celodnevni izlet je tu postaja, kjer se kuha in peče, kar je kdaj prinesel s seboj. Tu se vedno mude in kuhajo tisti, ki jim je dolinica po prvem občisku ostala nepozabna. Jama sicer ni velika, v teku časa se je močno zrasla, vanjo ponikne potokček in v njej ima zagrebška univerza stalno lovišče za človeške ribice, zanimivo značilnost naših kraških podzemskih voda. Na obeh straneh dolinice šumi gozd, proti jugu pa je iztrebljen in se vse do Ječmenišča širijo krasne senožeti.

Ječmenišče! V času turških roparskih pohodov se je tja zateklo ljudstvo, preoralo vso reber in sejalo ječmen. Drugo žito ni dozorelo. Bila je tu črna graščina in iz hrvaške zgodovine nam je poznana fevdalna drama Jelšave z Ječmenišča, lastnice gradu, o katerem danes skoro da ni svedu. Najvišji grič še spominja na grad, saj se še danes imenuje Kula. Delo ljudstva je pustilo trajnejše sledove: različno se poznajo razori odsežnih, davno zapuščenih njiv. Obdelovalci so se odselili, ko so ponehali turški pohodi.

V dolini pod Ječmeniščem in pri izvirkih v Stinčički presegajo izletnika mesta, razrta in povzljana, da ne ve, kam bi pripisal to opustošenje, dokler se ne spomni, da je tu domovina divjih pračevljev. Vode in žira imajo dovolj, gotovo prihajajo sem vsako noč cela krda od blizu in daleč, kajti želod in žir žejata in ravno tu je v izobilju vode in močvirja, da se po mili volji vdajajo praščjemu ugodju. Kdor ima lovsko žilico in strast, naj pride sem. Kaj bi se gnal za zajčki in pobjal lepe ptičke jerebičke! Junaškega lovca čaka tu strel, ki se izplača, in plen, o katerem bo lahko pripovedoval vso zimo. Pa še dobrotnik ljudstva bo, kajti krulača živad se je močno zaredila in kmetovalce rad vidi junaške strelske družine, ki dobro zadržajo.

Kako bi v kratek članek slikažili vso preveličnost naših prelepih Gorjancev! To je le en izlet iz planinskega doma na Polomu, iz tepega izhodišča, ki ga je vzorno uredila kostanjeviška podružnica Turističnega društva. Izletnih variant je pa še mnogo. Kdor spoznava domovino, jo vžublji. Podrobno spoznavanje rodne zemlje je šola pravzara domoljuba. A. Ž.

Šentjernej: se veseli in prepeva...

Naša mladina je letos zelo razgibana. Poleg šolskih obveznosti in prekomernega domačega dela se vedno najde čas za športno in kulturno udejstvovanje.

V prvih lepih sončnih dneh so šentjernejski šolarji proslavili Praznik pomladi. Na dirkališču so imeli lep spored z deklaracijami, telovadnimi in pevskimi

točkami. Nastopili so tudi celi-bani iz otroškega vrta. Veselo je mladež zapela in zaigrala okoli Zeleneke Jurija, ki je v beli belokranjski noši, ves v zelenju in cvetju, prišel iz gozdca Kros, ki so ga izvedli gimnazijci, je priščno zaključil pomladno svečanost.

Jurček v lutkovnem gledališču, ki je pred novim letom kar desetkrat nastopil kot kurir, je štiri mesece počival, sedaj pa zopet vabi in zabava mladino. Pionirji prvega in drugega razreda iz Kostanjevice so korajžno pripelali 7 km dolgo pot. Pred šentjernejem so glasno zavričali od veselja, da so prispejali na cilj in pa, da bi jih stihal Jurček. Zivahno so sledili dejanju in zadovoljni odhajali. Prijavljen je obisk osebnih šol, domači pionirji pa prosijo za ponovitve, pa tudi med odraslimi je mnogo zanimanja za lutkovno umetnost.

V nedeljo 20. maja smo sprejeli na trgu Titovo štafeto. Mla-

dinci in pionirji so kljub naliivu ponosno in z veseljem nosili štafeto galico. V spomin so prajeli štafete značke. Tekače je pozdravil Ludvik Simončič, zaigrala je godba, šolska mladina pa je z deklaracijami in pesnjem poslala svoje čestitke in pozdrave ljubljensmu maršalu za rojstni dan.

Sledil je občinski pionirski pevski festival. Vreme nam ni bilo naklonjeno. Lilo je kot iz škafa. Šolska mladina, ki je na vozovih in kolesih, največ pa peš prihitela iz Orehovice, Skočjana, Bele cerkve, Dobrave, Zameškega, Cadrež, Drče in naravnih okoliskih vasi, se je zatekla v šolo, kjer so ji v mlečni kuhinji nudili toplo mleko. Mladi junaki, ki se niso ustrašili slabega vremena, so bili prav dobre volje. Festival ni bil na prostem, kot je bilo predvideno, ampak v dvoranah, ki je bila nabito polna otrok in odraslih. Po himni in uvodnem govoru tov. Gabričarja je v imenu občine pozdravil

mladino tov. Lončarič. Pet mladinskih zborov: iz Orehovice, Drče, Bele cerkve, Skočjana in Šentjerneja je nastopilo z dobro izbranim in našudiranim lastnim programom, za zaključek pa so zapeli še združeni mladinski pevski zbori tri lepe pesmi. Mladi pevci so zelo dobro peli in želj obilo priznanj.

Ob zaključku šolskega leta pripravila šola v Šentjerneju razstavo risb in ročnih del, ki bo 3. junija. V nedeljo 10. junija bo javna akademija, 17. junija pa igra »Desetnica«. Ves izkupičke je mladina namenila gradnji nove šole. Pionirji osnovne šole pa so spoprijateljili nekaj posebnega: izdelujejo krtiče, vrvi, punčke in razne druge igrače, ki jih bodo na akademiji prav poceni ponudili v prodajo, da bi tako tudi oni po svojih skromnih močeh vsaj nekaj prispevali za gradnjo tako potrebne in zaželjene nove šole v Šentjerneju.

Srečko Kosovel:

Predsmrtnica

Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel... Ognja prepoln, poln sil, neizbrabjen k pokoku bom legel.

Ogenj me v prsih bo žgal, in me ne bo mogel izgnati, neutrujen jaz bi rad spal takrat in ne bom mogel spati.

Pred 30. leti, 27. maja 1926, so položili v Tomaju sredi borov in gmajn v grob kraškega poeta Srečka Kosovela. Njegova pesem pa še vedno živi med nami in bo obranila trajno vrednost.

„Zdaj smo pionirji...“

Prisrčno slovesnost so priredili pionirji oddrda »29. novembra« novomeške osnovne šole v petek, 25. maja, na rojstni dan maršala Tita. Ob desetih dopoldne so se vsi zbrali v lepo okrašen dvoran Doma ljudske prosvete s svojimi tovariščami, prišlo pa je tudi nekaj staršev in ostalih prosvetnih delavcev. Najprej so zapeli himno, nato pa več lepih pesmic. Sledil je govor o tovarišu Titu ob njegovem 64. rojstnem dnevu, nato pa več lepih recitacij, plesov, prizorček Cilebana in čebelice in zborni recitaciji. Nato so se pod pionirsko zastavo na odru zbrali vsi prvotolčki, do sedanjih cilebani, načelnica oddrda Cica Vale pa jim je spregovorila o pomenu pionirske organizacije. Za njo so ponavljali

besedilo zaobljube, načelniki štirih razredov pa so sprejeli pionirske izkaznice in značke. Kar pogumno so za tem recitali, nato pa so prebrali pozdravno pismo maršalu Titu.

Zbranim pionirjem je čestital k njihovemu prazniku tovariš Leon Perhavec, član občinskega odbora Socialistične zveze, s petjem pionirske himne pa je bila lepa slovesnost zaključena. Društvo prijateljev mladine tudi tokrat ni pozabilo mladine. Povabilo je sprejete pionirje na okusno slačko malico v mestno kavarno, 120 cilebanov se je s tem vključilo v pionirski odred. 25. maja so sprejemali nove člane tudi drugi pionirski odredi v okolici.

Živahnost na žužemberškem odru

V začetku dramatske sezone je bilo na tukajšnjem odru uprizorjenih nekaj krajših del. Dekleta iz kmetijsko-gospodinskega tečaja so igrale »Snubnjače«. Čeprav so nekateri prvotolčki, so bili gledalci zadovoljni.

Za Prešernov dan je dramatska skupina nastopila s dramatisirano novelo hrvaškega pisatelja A. Senoe »Nagelj s pesnikovega groba«. Proslava je bila letos po vsebini nekoliko nenavadna, ljudje pa so kljub temu dvorano napolnili in so bili z uprizoritvijo zadovoljni. Za mednarodni praznik žena so naši igralci nastopili s Klopčičevo enodejanko »Mati«. Proslava je s pevskimi točkami in recitacijami prav lepo uspeła.

V režiji tov. Kodreta je dramatska skupina za 1. maj zaigrala Knittlovo dramo v štirih dejanjih »Via mala«. Ljudje so tudi to pot kljub izredno slabemu vremenu napolnili dvorane in spremljali dogodke na odru. V glavnih vlogah so nastopili: Slavko Vute kot preskopalni sodnik A. Richenauški, Karmela Mikarjeva kot njegova žena Sylvii, Marjana Podgoršek v vlogi Lavrečeve matere, mlajšo žagarjevo hčer Hano je podala Milka Salamonova, njeneža brata, mladega Niklausa — Marjan Smrke, sodnikova mater — Minka Debeljakova, predsednika sodišča Srečko Kodre, v stranskih vlogah pa sta nastopila še Slavka

Gliša in Jože Nose. Delo so našudirali v kratkem času, zato je bila uprizoritev na nekaterih mestih nekoliko neizgledna. Igralci pa so se poglobili v svoje vloge in doživeto zaigrali. Težave so zaradi majhnega in slabo opremljenega odra, in s kulislami. Iznajdljivi tovariši Kodre je s pomočjo dveh prizadevanih igralcev-mladincev izdelal nove kulise za sobo in prenovil že obrabljeno kmetško sobo. Gledalci so bili zelo zadovoljni in bi želeli ponovitve.

Preteklo nedeljo so z »Vio Malo« goslovali na dvorskem odru, kjer je zanimanje za igre večje kot v Žužemberku. V zadnjem času Žužemberčani raje hodijo na predstave, kar se je pokazalo pri nastopu pionirjev s pravilčno igro »Pepekca«. Ljudje so za nastop in trud pionirjev letos pokazali več zanimanja in tako dali priznanje mladim igralcem.

V nedeljo bo imela v Žužemberku koncert godba na pihalu iz Trebnjega.

Za večje plače in krajši delovni čas

Resolucija Kanadskega delavskega kongresa, ki so jo sprejeli na nedavnem posvetovanju v Toronto ob zdržitvi več delavskih organizacij, poudarja, da se mora Kanada boriti za višje prejemke delovnih ljudi in skrajšanje delovnega časa na 38 ur tedensko. To pomeni, da bi bil delovni čas po šest ur dnevno in samo pet dni v tednu.

Resolucija pri tem poudarja, da bi avtomobilski in zračni promet zaposlenih ljudi pa ne smejo dopuščati. Za sedaj računajo, da bo uvedba avtomatizacije v ameriški avtomobilski industriji znižala število zaposlenih za 50 odstotkov. Tako znižanje bo dosegeno v desetih letih.

Resolucija navedenega kongresa je zanimiva še po drugih zaključkih. Tako zavzema svoje stališče do naseljevanja uijcev v Kanadi, ki naj bo načrtno. Zavzema se za razširitev mednarodne trgovine in zlasti za povečanje blaginje in menjave s Sovjetsko zvezo in državam ljudske demokracije, kritizira vlado, ker ne postavi diplomatskih odnosov z LR Kitajsko, obsaja razširitev v Južni Ameriki in sodelovanje s Francoskim režimom v Španiji. Zahteva večjo pomoč gospodarsko nerazvitim delom, ki naj znaša letno 100 milijonov dolarjev. Ter priporoča prodajo orožja tudi Izraelu.

OBVESTILO

O okrajnem pionirskem pevskem festivalu, ki je bil v nedeljo, 27. maja v Novem mestu, bomo zaradi tehničnih ovir poročali prihodnji teden.

Važen in potreben tečaj

Za 9. marca letos se je v prošlosti novomeške vaješke šole pričel tečaj za pripravo kandidatov na mojstrske izpite. Kako je bil tak tečaj potreben in zaželen pove dovolj zgornje dejstvo, da se je na tečaj prijavilo nad 50 kandidatov. Vendar zaradi pomanjkanja prostora niso mogli sprejeti vseh. Tako je tečaj obiskovalo 48 kandidatov.

Na tečaju so predavali učitelji vaješke šole, mojstri-strokovnjaki, uslužbenici banke, Zavoda za soc. zavarovanje, uprave za dohodke in inšpekcije dela.

Kandidati so tečaj obiskovali zelo redno in resnično veliko pridobilo. Izpite, ki so tik pred začetkom, bodo torej mnogo lažje opravili, čeprav bodo velike zahtevnejši kot doslej.

Ob zaključku so bila tečajnikom razdeljena posebna potrdila, na željo vseh pa se je organizirala še poučna ekskurzija v Kamnik z ogledom tovarne »Svilanit« in »Titan«, usnjarske tovarne in usnjarskega tehnikuma ter internata v Domžalah. Ekskurzija se je zaključila z sletom v Kamniško Bistrico, nazaj grede pa so ekskurzisti

VLADO LAMUT: PARISKE STREHE (z razstave v Umetniški zadrugi v Ljubljani, ki bo odprta še nekaj dni)

Podmladek RK na novomeški gimnaziji

Podmladek RK na novomeški gimnaziji ima za seboj že celo desetletje. Organiziral ga je leta 1946 prof. Kranjec in do danes je v odboru PRK gimnazije delovalo že 300 podmladkarjev, okrog koga pa smo jih vzgojili v zavodu. Ne člane Rdečega križa, Sodelovali smo že na petih mednarodnih razstavah. Letos smo poslali risbe podmladkarjev na razstavo v London in Prago. Ta akcija nam je lepo uspela, s pomočjo prof. Lamuta, ki nam je pomagal izbirati dela. Druga oblika sodelovanja je mednarodna pomoč, ki jo dobimo od mednarodne organizacije RK. Dobili smo nekaj oblike in masla za revnejše dijake.

Naši podmladkarji so v desetih letih zbrali 43.260 din. za posre-

čence in žrtve elementarnih ne-zgod in poleg tega opravili veliko drobnega dela. Tako z lastnimi sredstvi vzdržujemo omario za prvo pomoč, za katero smo porabili že okrog 18.000 din. Letos smo ustanovili nekakšno knjižnico brošur in vesnikov RK, ki smo jih oštevilčili in razdelili med podmladkarje. Kaže, da se bodo dijake vrste podmladkarjev še pomnožile, ker grede brošure iz rok v roke in je zanje veliko zanimanja. Pri tem delu so nam v pomoč tudi razna zdravstvena predavanja.

Za uspešno delovanje celotne organizacije je važna razredna organizacija, ki smo jo letos nekoliko spremenili. Dostej smo imeli v vsakem razredu po 4 funkcionarje: predsednika, tajni-

ka, blagajnika in higienika; ker pa je razredov 29, nismo mogli kontrolirati delo vseh in je bilo zelo težko voditi evidenco o delu posameznih funkcionarjev, posebnostih, ki so bili malomarni, izgovarjali so se drug na drugega in marsikje ni nihče delal. Izvo-lili smo v vsakem razredu le enega funkcionarja, povodnika. Ta opravlja vse delo in je častni zastopnik svojega razreda na vseh sejah. Pomaga mu higienik, ki ima največ dela ob tednu čiščenja, ki jih prirejamo skoraj vsako četrtiltje. V tem času naj bi na šoli vladala idealen red in čistota, a ugotovili smo, da se nam to le deloma posreči. Da dijake bolj vpozbudimo k sodelovanju v Tednu čistoče, nagrajimo najboljše razrede, najslabše pa grajamo. Za to imamo posebno higieniko komisijo, ki v tem tednu vsak dan pregleda učilnice po končanem pouku. V tem šolskem tednu smo imeli dva tak tedna. Tudi Teden Rdečega križa smo proslavili s Tednom čistoče. Za nagrade smo dodelili 5000 din. Eno četrtno tega zneska bomo porabili za nakup šolskih potrebščin in jih razdelili med podmladkarje, ostalo pa bo poposra za izlet revnim dijakom.

Za Teden Rdečega križa smo pripravili še obširen program. Med podmladkarje smo razdelili značke Rdečega križa in prodajali listke. Razširili smo letake RK z geslom letošnjega tedna. Sodelovali smo tudi na prireditvi, ki jo je organiziral Mestni odbor RK v počastitev Tedna Rdečega križa. Ob koncu tedna pa je imel odbor slavnostno sejo in pregledal dosežena dela in uspehe.

Zborovanje čebelarjev v Žužemberku

13. maja 1956 popoldne se je zbralo 23 čebelarjev iz KZ Žužemberk, Dvor in Dobrnji pri čebelarju tovarišu Antonu Blazniku v Žužemberku. Pogovorili so se o delu čebelarških odsekov pri KZ ter sklenili, da bodo čebelarstvo vsopeševali tako, kot ostale kmetijske panoge. S pomočjo zadrage bodo organizirali opazovalno postajo, izdelali nekaj strojev za izdelavo satov, nabavili za predel Suhe krajine nekaj medonosnega drevja in seme na medonosnih rastlin. Za zadržanje kužnih bolezni pa se bodo povezali z veterinarjem v nekaj članske odbore za izvajanje preventivnih ukrepov glede zdravstvene zaščite čebel. Za dosedanje razumevanje in pomoč upravnih odborov bodo po svojih zadržkih prodajali vse presečke medu in 10 dinarjev pri kilogramu cenejo kot drugim odjemalcem. Vsi čebelarji, posebno pa mlajši, ki si želijo pridobiti znanje iz čebelarstva, pa se bodo udeležili čebelarških tečajev, ki jih bo organizirala OZZ Novo mesto.

Temeljito so se pogovorili tudi o vzreji dobrih matric. Da bodo vzgojili dobre družine, bodo vzredili matice iz najboljših družin, prav tako bodo pazili, da bodo imeli troje iz najboljših panjev. Nekaj dobrih čebelarjev pa namerava vzgajati dobre matice za izvoz.

Upamo, da bo po treh »suhih« letih le prišla dobra medena letina in da bodo mogli čebelarji — zadržniki vse svoje načrte uspešno izvesti.

Stane Čelarek

Franc Kresal

Dogodek na mostu

Torek, 15. maja dopoldan.

Cestni promet na kandidski strani mostu. Zgrinja na kup smeti, ki so jih odrgli mimo oddelka: papir, cigaretna ovtike, ogorka in pijukanje. Majsko sonce se upira v njega. Prah se mu je vsedel na kapo in na obrvi, na lica in na obleko. Nenadoma pride proti njemu žena v spremstvu dveh moških. Njegova zakonska žena Nežka je to. Korl jo ustavi in ji prigovarja, češ: pusti te dedce. Pride od ostrih besed. Nato odide Nežka z moškima dalje. Iznenada pa plane na enega od njih. Padajo udarci, moški se že valja v cestnem prahu. Prihiti še Korl in ga oplazi z ročajem metle. Mnogoča zija se zgne na most. Vsa okna in vsi balkoni so polni ljudi. Padajo opazke, vsele in spolzke. Nežka pa gre naprej in se kmalu loti še drugega spremljevalca. Tudi ta je v hipu na tleh. Korl prihiti in ji prigovarja, naj ga pusti, množica pa se smeje in jo vzpodbuja. Nenadoma odleti Korlu kapa z glave od zaustitve. Nežka ga vleče za lase proti ograji mostu, da ga vrge v Krko. Mnogoča opazuje in se smeje. Nikogar ni, ki bi posredoval. Korl se krčevito drži ograje na mostu. Nežka nazadnje omaga in ga spusti. V naslednjem hipu ga je ljubkuje in boža. V tem pri-pelje mimo voze. Težko se prebije skozi gnečo. Del voza po nesreči zadené Korla, ki pade in že se zapodi Nežka za vozom in po nič hudega slutitve čemu vozniku pada toča udarcev. Mnogoča poka od smeha. Nežka se zapodi v nasprotno stran cestišča in skoči v novo žrtev. Slabo je naletela. Našel se je nekdo, ki jo je končno obvladal. Pritisne jo ob tla in ji poklekne na prsi. V tem prihiti Korl z dvignjeno lopato ženi na pomoč. Iztrgajo mu jo iz rok. Prihiti mlitčnik, kmalu nato še eden in Nežko in ostale aktivne sodelavce te-pa odvedeta proti postaji LM, vsa množica zija pa za njimi. Most je bil v hipu prazen, nikjer več žive duše. Le Korl stoji naslonjen na metlo ob ograji in gleda za odhajajočim sprevodom. V vnetih, kalnih očeh mu blesti solza, ki se bo zdaj, zdaj strkljala po zgrbanem, od sonca ožganem licu in se izgubila v cestnem prahu.

Vrhovnik Korl, roj. 21. X. 1904 v Jassendorf, Avstrija. Nepravilno razvit človek z omejeno razodnostjo. Znamenovanec bi lahko rekli. Zato so ga že od mladih nog izkorisčali kot ceneno delovno silo. Po letu 1945 je to mnilo, toda ljudje so še zlobni. Sedaj ga uporabljajo za tarčo svojih nesanih šal.

Vrhovnik Nežka, roj. Kregl 9. X. 1926 v Radulji pri Smarjeti. Bolna na epilepsii, bitje z omejeno razodnostjo. Tudi ona zaznamovana. V zgodnji mladosti so ji pomrli starši. Postala je predmet seksualnega izkoriščanja. Je mati dveh nezakonskih otrok. Enega je oče vzel k sebi, oče drugega pa pobegnil čez mejo.

Cemu nazaj vse to, poročete morda. Naj vam povem. Na svetu smo ljudje zdravi in bolni, dobri in zli, normalni in kreteti. Dobrih je med nami malo in zato je težko biti dober. Se namj pa je kretenoznamovanec in zato je tem še toliko težje. Normalen človek si želi ljubezni. Se foliko bolj si je želi in jo išče za znamenovanec. Nikdar v življenju je ni bil deležen, zato hlepjo po njej z vsem stojim bitjem. V tem primeru je človeška zloba to izkoristila. Nežka je bila domačini v breme. Na kmetiji je predstavljala samo usta. Nagovorili so Korla. Novo mesto je vzburla vest: Korl se ženi! Kup zija je bilo takrat pred magistratom — smeh in opazke. Novo mesto je doživelo redko zabavo. Nihče ni pomislil, če dosti ta dva sposobna živet v zakonski zvezi. Ona pa sta živel v dneh popolne sreče. Dosegla sta ljubezen. Nikogar ni, ki bi pomagal in skušal pravilno usmerjati. Samo jeziki so spet na delu: »Čuj, Korl, tvoja bab-ka, Korl se vlači z drugimi«, in še mnogo drugega. Rodi se jima otrok. Nove opazke: »Čuj, Korl, saj ni tvoji!«

Domači so se Nežke počeli. Z delom jezikov nastaja počasi družbeni problem. Od ljubezni do sovražstva je samo korak. Ta korak pa je pri zaznamovancih še krajši. Danes je Korl bolj suh in droban kot je bil pred letom. Sreča, tista tih-ka sreča, ki so jo v njem zbudili pred letom, je podrtja. Po-teptali so jo oni, ki so jo v njem vzbudili.

Nastal je družbeno socialen problem. Socialno skrbitvo ga rešuje že 7 mesecev. Ves njihov trud pa bo zaradi nas, ki smo taki, zaradi našega norčevanja — zaman.

Miloš Jakopec

FRIEDRICH SCHILLER: Marija Stuart

Ob gostovanju Šentjakobskega gledališča na Dolenjskem

Za uspešnim gostovanjem Koprškega gledališča je Šentjakob-sko gledališče iz Ljubljane v dneh od 5. do 9. maja gostovalo na Dolenjskem s Schillerjevo zgodovinsko tragedijo v petih dejanjih »Marija Stuart«. Uprizorili so jo v Cramlju, Metliki, Novem mestu, Kostanjevici in v Brezicih. S posebno Cegnarjevega prevoda je delo prevedel O. Zupančič, režiral M. Petrovič, sceno pa zasnoval I. Rom.

Tragedijo je Schiller napisal l. 1800 in so jo takoj uprizorili na velmarnem odru, kjer je doživel veliki uspeh. Tudi Goethe jo je pohvalil. V Ljubljani so jo prvič uprizorili l. 1898.

Marija (roj. l. 1542) je bila hči škotskega kralja Jakoba V. Škotsko plemstvo se tedaj bori s

cerkvi, ki ima polovico zemlje. Stuartovi pa hočejo zloniti moč plemstva s pomočjo škofov in povzročijo težke notranje boje Škotska politika je bila sovražna angleški. Marija je bila vzgojena na francoskem dvoru. Poročila se je s Francem II., ki je kmalu umrl. Zanimala se je za umetnost, ples, pesništvo in bila je lepa. Drugič se poročil volji lordov s svojim sorodnikom Darnleym in začne novo, katoliško politiko na Škotskem. V zari za umoriti moža in se poroči z zapeljivcem, protestantom Bothwellom. Plemstvo se upre, odgovoriti se mora prestolu; zbeži, ko jo zapro, in išče pomoči pri angleški kraljici Elizabeti. Od tu dalje jo prikazuje tragedija kot jetnico na Angleškem. Elizabeta je bila hči Ane Boleyn, ki jo je bil dal njen

mož Henrik VIII. kot peto ženo umoriti. Marija je bila zaprta v stolnici. Fotheringhay, obdani so jo na smrt in l. 1587 obglavili, čeprav angleško sodišče ni bilo pristojno za to. Padla je kot žrtev velikega boja med katolici in protestanti. Tragedija pokaže tudi glasi za povzročanje blaginje in zažrtnost ter zavist na angleškem dvoru v 16. stol. Po krivem pričevanju je bila obdožena za roto proti angleški kraljici.

Režiser je poudaril enostnost klasične zgradbe Schillerjeve tragedije. V tem smislu ga je podprl scenograf s preprosto in učinkovito sceno. Oblikovanje značajev, logični poudarek posameznih bistvenih prizorov, črtanje nepotrebnega balasta v tekstu, zlasti solira vseh nastopajočih, vse do skrajne natančnosti in ponosne Marije, ki jo teži krivda umorja njen spopad z Elizabeto v 3. dejanju, kjer doseže tragedija višek; njene glasovne ter čustvene fine — vse to kaže veliko umetnika, kakršne še ni bilo na novomeškem odru. Marija ne poseže v dejanje, je pasivna, njena smrt bo oaljala življenje Elizabeti; vendar si v 3. dejanju kopije zrob v prepripi z Elizabeto. Tam dokazuje, da je zmožna tudi umoriti svojega surovega moža, ki jo je varal. Elizabeta ponika, zato mora pasti, čeprav moralno zmagava. — Hinavsko in zažrtno ter nesmi-patično angleško kraljico je doživel kreiral Petrovičevič. S svojim interpretiranjem vloge je dokazal, da zna priti do pravih pranic. Ki to slika kot odvrtno in odurno žensko. Lepo je pokazala ljubosumnost, nevoščljivost in sovravnost do Marije, ki je sovražstvo iz političnih ozirov. — Tudi ostali igralci so pokazali rutinirano igrvo, pokazali so grobe, bratje, tainke in blaginjake, poslanike in dvorjanke ter strážnice in vojake na angleškem dvoru in njihove spletke.

Za Dolenjsko, ki edina med slovenskimi pokrajinami nima poklicnega ali polpoklicnega gledališča, so taka gostovanja pomembni kulturni dogodki. Topli in spontani aplavzi ob lepo podani tragediji kažejo hvaležnost Dolenjcev — Šentjakobčanom!

Prof. Tone Trdan

V TEDNU LJUDSKE TEHNIKE bo v letošnji jeseni in Novem mestu

FOTOAMATERSKA RAZSTAVA

h kateri vabi Okrajni odbor Ljudske tehnike in fotografiska amaterska društva ter krožke, izven konkurence pa lahko sodelujejo na razstavi tudi poklicni fotografi.

- Najboljše razstavljene fotografije bodo nagrajene:
- 1. nagrada . . . . . 10.000 dinarjev
  - 2. nagradi po . . . . . 5.000 dinarjev
  - 3. nagrad po . . . . . 2.000 dinarjev
- in pet knjižnih nagrad.

Udeleženci razstave naj pošljejo fotografije s področja gospodarstva, kulturno-prosvetnega, športnega in ostalega udejstvovanja, zlasti pa pokrajinske, socialne in zgodovinske motive ter ostale posnetke iz vseh krajev Dolenjske.

Fotografije, namenjene za razstavo, morajo biti v formatu vsaj 22 x 18 cm, lahko pa so tudi večje. Poslati jih je treba najkasneje do 15. avgusta 1956 na naslov: Okrajni odbor Ljudske tehnike, Novo mesto. Vse podrobnejše informacije lahko dober zainteresirani pri tv. Maksu Sornu, O.L.O. v Novem mestu. — Po razstavi bodo fotografije vrnjene lastnikom.

Novice iz Butoraja

Prostovoljno gasilsko društvo se to pomlad pridno pripravila na gradnjo gasilskega doma. Vsi vidijo, da je to koristno in prav, posebno še, ker bo v domu dvorana za prireditve.

V sosednji vasi Veliki Lahinji je še pred nekaj meseci rastle brinje, robidovna in dražje tik do hiš, danes pa je na 3 in pol hektarja zemlja občičena in nad 1000 smarska višenj raste tam. Delo je bilo opravljeno pod strokovnim vodstvom agronoma ing. Dvorčaka, denar pa so prispevali KZ Črnomelj, tovarna Belsad in OBLO Črnomelj, za nadaljnjo oskrbo pa bo skrbel Kmetijski zadržek Črnomelj. Čez nekaj let bomo videali uspehe te nove rastline in ji bomo našli še mnogo prostora, ki danes ne donaja ničkomur koristno, Tovarna Belsad pa bo doma dobivala surovine, ki jih mora sedaj kupovati v Bosni in Dalmaciji.

V bližini Zorenčev je dober apnenec, katerega bi lahko kmetje naših in okoliških vasi izkoriščali, če bi bila narejena pot do njega. Treba bi bilo napraviti le 700 m poti, ki bi vezala tudi vasi med seboj. Upamo, da se bodo našla sredstva za to res potrebno in koristno pot.

Sadjarstvo in skrb za njegov večji donos nista najboljše. Ljudje se ne vidijo, kako blizu je čas, ko bo kapar opravi svoje delo in nam uničil

sadno drevje. Čas je, da se lotimo tlačenja, škropljenja in gnojenja in tako očuvamo, kar se še očuvati da!

Iz naših gozdov je šlo mnogo lesa. Ob času spraviljanja je bilo deževje, ki je razmočilo tla in pokvarilo vsa gozdna pota. Treba jih bo popravljati. Naši ljudje pravijo, da bi bilo pošteno in prav, če bi dobili iz fonda za gozdozdravje, v katerega se steka mnogo denarja, nekaj sredstev v pomoč.

Na očiček Majde Mušič iz Dragatusa, ki je v radijski oddaji 20. maja rekla, da KZ Črnomelj ne skrbi za odkupe kmetijskih pridelkov, bi kot član Kmetijske zadruge Črnomelj odgovoril, da ta njena izjava morda delno drži, ne računam pa, zakaj to očita KZ Črnomelj, ki je oddaljena od nje 8 km, svojo KZ pa ima 50 m od hiše, ki je ravno tako dolga opravljal iste posle v korist kmetijstva kot KZ Črnomelj. Pometajmo vsak pred svojim pragom... I. J.

ŠAH Začet se je I. polfinalni turnir za prvenstvo Novega mesta

Pretekli teden se je v Novem mestu začel prvi polfinalni turnir za prvenstvo Novega mesta, na katerem sodeluje 12 šahovistov četrto kategorije in trestekategorikov. Po drugem kolu je v vodstvu Vovko, ki je presegla Jenka in Budno. Po eno točko imajo: Vitanec, prof. Dobovšek in Vodopivec. Turnir je vsak torek, četrtak in petek od pol osmih dalje in v nedeljo od 8 do 12 ure.

Na brzoturnirju udeležencev I. polfinalnega turnirja je zmagal Fink (kot gost) pred Habranom, Pejšičem, Avscom itd. F. M.

Okrajni zlet Partizana v ČRNOMLJU

Največja poveljna telesnovzgojna prireditelj je pred nami. Jutri in v soboto se bo zbralo v Črnomlju nad 1300 članov partizanskih društev, da manifestirajo načela naše telesnovzgojne kulture in naše načrte za nadaljnje delo. Člani telesnovzgojnih društev iz Novega mesta, Črnomlja, Mokronoga, Mirne, Trebnjega, Zuzemberka, Dolenjskih Toplic, Straže — Vavčev, Otočca, Kostanjevici, Senjerna, Semeča, Metlike in Mirne peči bodo v Črnomlju na okrajnem zletu pokazali dosežke svoje delo. Prireditelj se jim bodo tudi člani novonastajajočega društva iz Stopič, iz Ljubljane pa je obiljubilo sodelovanje pribl. 450 članov TVD Partizana. Pokroviteljstvo nad okrajnim zletom je

prevzel tovariš Mitja Ribičič, predsednik Partizana Slovenije. V soboto zvečer bo za uvod v zlet na našem stadionu pri črnomeljski gimnaziji slavna akademija domačega društva, ki bo ob tej priložnosti razvil društveni prapor, katerega krov je podpredsednik OLO Novo mesto tovariš Niko Belopavlič. V nedeljo dopoldne bodo sodelovali nastopajočih, ob 11 uri pa se bo razvila z velikega stadiona povorka udeležencev zleta skozi mesto h gimnaziji. Popoldne ob 15. uri bo na stadionu nastop, na katerem bodo poleg

črnomeljskih cicibanov nastopili pionirji in pionirke, mladinke in mladinci ter člani in članice Partizana v različnih slojnih vajah, telovadci na orodju, pionirji in igralci, v vrvoju in šogitci, najboljši dolenski lahkotniki pa bodo izvedli kratek program raznih panog. Sodelovalni bodo tudi pripadniki črnomeljske garnizije JLA in domača ter metliška godba. Udeležimo se prvga okrajnega zleta partizanskih društev! Gostoljubna Bela krajina nas pričakuje jutri in v nedeljo na paradi mladosti našega okraja!

Titov dan v Kostanjevici

Rojstni dan našega maršala in predsednika države sta nižja gimnazija in osnovna šola v Kostanjevici praznovali z dvema zelo uspešna prireditvama. Ob 10. uri dopoldne je bil v veži šolskega poslopja intimen pevski koncert, na katerem je nastopil pevski zbor nižje gimnazije. Zelo pester in svetlo izbran sprejedi je sestavil tov. Jankovič, ki je tudi z veliko prazdevnostjo in predanosno mladinskemu pranju nastudiral pevске točke. Njegovo prizadevanje je bilo obilno poplačano. Zbor je po svoji discipliniranosti, paznjiti in priciznemu izvejanju navdse prijetno presenetil povablence, ki niso štediti s priznanjem, vodji in mladim pevcom.

Po koncertu so igralci — pionirji na odru Zadržnega doma prikazali izključno za mladino Gollevo igrice »Srce igracke«. Mladi igralci so dobro izpolnili svojo nalogo in vložili v preprosto igrice veliko svojega

mala vedno ponavlja v Gollevih igricah s prav neznatnimi variacijami. Igra je postavila na odru, jo nastudiral in režiral tov. Smrekar z njemu lastno skrbjo, natančnostjo in razumevanjem odsrke tehnike.

Prizor iz igre »SRCE IGRACKE« v Kostanjevici

mladosnega navdušenja ob polnem razumevanju problematike, ki jo je pisec položil v osnovo svojega dela. Zdi se, da je mladina tu problematiko prešla že globoko v spoznanje, saj se do-

Naslednji dan je mladina pomnila igrice pred odraslim občinstvom in je bila spet deljena splošne pohvale in priznanja. B. B.

Uspešen roditeljski sestanek v Stopičah

Bliža se konec šolskega leta. Pri nekaterih dijakih in učenicah s strahom opazujemo nezadostne ocene, ki se druga za drugo kopičijo v redovalnico, pri drugih pa se nam zasmehje srce, ko vidimo samo dobre reče. Da bi rešili tiste, ki jih je še mogoče, smo 13. maja sklicali roditeljski sestanek. Presenečeni smo bili nad tako veliko udeležbo, kar je jasen dokaz, da se starši zanimajo za šolo — seveda ne vsi. Predsvem pa nas je razveselilo to, da je bilo med njimi tudi veliko število moških, ki so prišli celo z Dolca in Podgradja, da zvedo za uspehe svojih otrok.

Številke, ki smo jim jih dali na vpogled in precej se jih je takoj priglasilo za naročnike.

Ker odhaja letošnje leto z našo šolo 33 dijakov v razne poklice, je tovarišica ravnateljica seznanila starše z različni lepimi, a manj znanimi poklici, za katere primanjkuje kadra. Tu smo našli na velik problem — vzdrževanje. Ob tem vprašanju se je marikal razblinilo, kajti mnogi starši ne morejo vzdrževati otroka, da bi se izučil za poklic, ki ga veseli. Zato mora marsikdo, ki ima veselje in sposobnost za ta ali oni poklic, ostati doma — na kmetiji.

Po končanem sestanku je imela dr. Furjanova iz Novega mesta predavanje s filmom o negi in prehrani dojenčka, ing. Jelenčeva pa o mlekarstvu. Predavaljčima se najlepše spredavaljčemo in želimo, da bi nas še večkrat obiskali. ZIJ

Urbanistični načrt Črnomlja

Izdelan je predlog urbanističnega načrta Črnomlja in predstavniki projektnega biroja iz Ljubljane (ing. arh. Sedlar) ga je tolmačil Črnomeljčanom. Načrt je izdelal na podlagi obsežnega in podrobnega študija širšega področja Bele krajine. Celotni elaborat temelji na proučevanju zemljepisnih, geoloških, podnebnih in etnoloških razmer, s posebnim poudarkom na možnosti razvoja industrije in kmetijstva. Za Belo krajino je značilna prenaseljenost kmečkega življa, saj pride na deset hektarov zemlje 24 prebivalcev (v povprečju za vsa država je 5 prebivalcev na 10 hektarov). Zato ni računati z novimi delovnimi mesti v kmetijstvu in moramo čisto kmečka področja Bele krajine smatrati kot rezervoar delovne sile. Črnomelj je že po zemljepisni legi naravno središče Bele krajine, zato so tudi začeli graditi tovarniške objekte in razvijati industrijo v neposredni okolici mesta. Polovico delovne sile, zaposlene v industriji in ustanovah, se vozi v Črnomelj iz bližnje in daljne okolice. Razumljivo, da to delavstvo ne more biti povsem povezano s podjetjem in ga je treba pritegniti v neposredno bližino tovarna, to pa terjaja stanovanja. Na temelju analize sedanjih potreb in bodočega razvoja bi bilo treba v Črnomlju zgraditi letno 36 novih stanovanj.

Iz vseh teh ozirrov je bil urbanistični načrt za Črnomelj zelo potreben; z njim bo rešeno vprašanje površine, prometa in projektiranja javnih objektov. Novi načrt predlaga, katera zemljišča naj bi se uporabljala za gradbene namene. Za ožji gradbeni okoliš je upoštevan stari del mesta — ob glavni cesti ob mostu čez Dobljico proti postaji ter ob cesti proti Semečju. To področje je namenjeno za gradnjo večjih stanovanjskih hiš. Sredi okoliš pa leži okrog starega mesta, predsvem ob cesti proti Kanjarici in Vinici. Treba pa bo to cesto preurediti v cesto I. reda, izgraditi progo Črnomelj—Vinica, ob progi pa zgraditi projektirano cesto, ki bi razbremenila mesto težkega prometa s kamioni. Načrt poudarja, da so enostanovanjske hišice neekonomične, z njimi le zapravljamo velike površine obdelovalne zemlje. Predlog urbanističnega načrta je na vpogled prebivalcem, da ga presodijo in povedo o njem svoje mnenje. Za prve razprave so pokazale, da bo izdelani predlog treba donolniti in razširiti še za območje naselja Kanjarica. V nekaterih primerih se koristi posameznikov tudi ne bodo skladate s koristjo skupnosti. Na podlagi predlogov in pripomb bo dokončno sodbo o urbanističnem načrtu izrekel občinski ljudski odbor.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO
Dom JLA — Novo mesto: od 1. do 3. junija: bolgarski film »Nemirna post«; Od 5. do 7. junija: francoski film »Popolna žena«.
Črnomelj: 3. in 6. junija: francoski film »Pred potopom«.
Kostanjevica: 3. junija: ameriški barvani film »Droboj pri Stribnem potoku«.
Trebnje: 2. in 3. junija: ameriški film »V sencih mrtnice«. Predstava v nedeljo ob 13.30 uri.
Mokronog: 2. in 3. junija: ameriški barvani film »Lidya Bailey«.
Dol, Toplice: 1. junija: jugoslovanski film »Pot peščenjskega«.
2. in 3. junija: ameriški barvani film »Robert«.
6. in 7. junija: francoski film »Leopoldo noč«.
Sentjurj: 3. in 6. junija: ameriški film »Na konici meča« in »Na rivieru«.
6. in 7. junija »Kren-gby«.
Semečje: 2. in 3. junija: francoski film »Parada izgubljenega časa«.
Gradca: 3. junija: italijanski film »Na robu propasta«.
»KRKA« NOVO MESTO: od 1. do 4. junija ameriški film »Steklena palčevina«; od 5. do 7. junija: ameriški film »Obzirni kapetan«.

POJASNILO
K članku »Zbor Sentijskih kmetijskih združenj«, ki smo ga objavili v zadnji številki našega tednika, dajemo na željo Kmetijske zadruge v Sentijskem pojasnilo, da strojni odkup KZ Sentijske ni-

primanjkljaja, pač pa malenkostno izgubo, ki je nastala zaradi nje zaslužnini uslug združenikom. Odkup na strojih ni bilo. Mesečno odplačujejo le amortizacijo za vzdrževanje in nadomestitev. Uredništvo

POTUJOČI KINO NOVO MESTO
bo v tem tednu obiskal naslednje kraje: v petek, 1. junija Prečno — predstava ob 20. uri; v soboto, 2. junija Stopiče, ob 20. uri; v nedeljo, 3. junija Črnomelj, ob 11. uri; Dvor ob 15. uri, Straže ob 19. uri.

IZ MATIČNIH URADOV
Novo mesto
V času od 21. do 23. maja je bilo rojenih 9 dečkov in 25 deklic.
Poročili so se: Mikloška Ivan, rudar iz Mežice, in Dornik Alojzija, delavka iz Novega mesta. Gazvoda Jože, sin kmeta s Konca, in Hočevar Marija z Vrha pri Dolju. Blamk Milan, klučnik iz Dobindola, in Nagelj Stjepanija, knjigovodkinja z Male Cikave.
Umrli so: Medja Alojzija, delavka, 59 let, iz Zagorice. Perpar Ivan, gospodinja, 56 let, iz Berčič. Frankovič Jana, otrok, iz Vavčev vasi. Praznik Anton, upokojenec, 86 let, iz Sentjurja. Kostanjevec Gabrijela, delavka, 26 let, iz Česnje pri Trebnjem.

Kronika nesreč
Pretekli teden so se ponesrečili in škali pomoči v novomeški bolnišnici.
Kolobzer Marija, hč posestnika iz Črnomlja, je padla s hloda in si poškodovala desno roko. Kranj Anton, delavec iz Vranovci, se je pri delu z rotico od stroja udaril po glavi. Vozilč Mirko, sin vojne vdove iz Metlike, je padel z drevesa in si poškodoval hrbtnico. Strumbelj Vida, hč skladiščnika iz Novega mesta, je doma pri igranju padla z balkona in si poškodovala glavo in levo roko. Brezar Jože, rudarski upokojenec z Lepega Dvora, se je z vročim žebeljem vaskom opekel po telesu in desni roki. Globodja, je doma padel s voza med konje in si poškodoval desno roko. Majevec Marijo, posestnika iz Učakovcev, je krava nabodla in jo poškodovala. Prelogar Franc, posestnik z Dol, Raven, je padel z voza med konje in si poškodoval desno roko.

GOTNA VAS
V času od 21. do 23. maja je bil rojen en deček.
Umrli je Bukovec Marija, kmetovalka, 70 let, iz Vel. Podljudna.

PREBIRITE!
MALI OGLAS v našem tedniku stane prav malo, če primerate izdetek s konstitui, ki vam jih oglas prinese! Oglas, ki ima do 10 besed, stane 100 dinarjev, vsaka nadaljnja beseda se 12 dinarjev. Vsak, kdor daje mali oglas, mora imeti pri sebi 30 din. Kdor želi naslov oglasne odprave lista, mora poslati v pisnu 30 din v znakom. Oglas lahko naročite osebno v upravi lista v Novem mestu ali tudi po pošti. V zadnjem primeru naplište ustrezno besedilo in priložite ustrezni znesek v znakom! NAROČNIKI Dolenjskega lista imajo pri malih oglasih 50 odstotkov popust!

MALI OGLASI
PRODAM HIŠO z gospodarskim poslopjem, nilvo, s pašnikom, gozdom in vinnograd z zidanico (1 ha 86 a); Pekolj Frančiška, Dobrič 15.

OBJAVA
Godba na pihalu KUD Trebnje prireditelj 3. junija v Donu ljudske prosvete v Trebnjem koncert. Po koncertu velika vrtna vesela. Prireditelj ob 14.30 uri, Vjudno vabljeno!

ZAMUDNIKE
ki se niso poravnali naročniki za prvo polletje 1956, bo to dni obiskal pisarniška s polnočno za zaplodo naročnino. Poravnajte mu dolg takoj, s čimer olašate delo njemu in upravi lista.

OBVESTILO
Društvo upokojencev — podružnica Novo mesto, obvešča vse svoje člane, da bo v nedeljo 3. junija ob 9.30 uri v poročni dvorani okroglega sodišča redni letni občni zbor.
Nestrinjeno za dolžnost, da se udeležijo občnega zbora polnočevino in pravdočno. Odbor.

Koncert v Smlihlu
V nedeljo, 3. junija, ob 15. uri bo prireditelj medni pevski zbor PD »Janez Trdina« v prosvetni dvorani v Smlihlu svoj prvi koncert narodnih, umetnih in partizanskih pesmi.
Vabljeno!

PREBERITE!
MALI OGLAS v našem tedniku stane prav malo, če primerate izdetek s konstitui, ki vam jih oglas prinese! Oglas, ki ima do 10 besed, stane 100 dinarjev, vsaka nadaljnja beseda se 12 dinarjev. Vsak, kdor daje mali oglas, mora imeti pri sebi 30 din. Kdor želi naslov oglasne odprave lista, mora poslati v pisnu 30 din v znakom. Oglas lahko naročite osebno v upravi lista v Novem mestu ali tudi po pošti. V zadnjem primeru naplište ustrezno besedilo in priložite ustrezni znesek v znakom! NAROČNIKI Dolenjskega lista imajo pri malih oglasih 50 odstotkov popust!

Moštveno prvenstvo v atletiki

Zadnjo soboto so imeli atleti TVD Partizana iz Novega mesta že četrti atletski miting v letošnji sezoni. Tokrat so nastopili s programom za moštveno prvenstvo v atletiki. Skupno so zbrali nad 21000 točk, njihovo število pa bi bilo lahko še večje, če ne bi nekateri neopravičeno izostali. Mladinec Potrč je zopet skočil 175 cm v višino. Tudi metaličkrogole so bili dobri, saj jih je 12 doseglo predpisano normo. Najboljši so bili naslednji: 60 m ženske: Marjeta Kotnik 8,4, 600 m ženske: Milka Omerzel 1:55,6, višina ženske: Marjeta Kotnik 130 cm, krogla ženske: Marjeta Kotnik 8,24, 100 m moški: Ljubo Zagar, Zaur Emil 12,0, 1500 metrov moški: Emil Lipar 4:35,6, višina moški: Marjan Potrč 175, krogla moški: Mihajlo Oskrobčič 11,15 m.

Prvi start košarkarjev novomeškega Partizana v ljubljanski conski ligi je bil na Jesenicah. Tamkajšnja ekipa je naše mladince, ki tokrat prvič sodelujejo, odpravila z veliko razliko v korist. Zmagoslavje so rutinirani košarkarji, ki imajo priznanega trenerja tov. Brunna, naši pa so začelniki. Tudi druga tekma z ASK Olimpijo II, se je končala z razliko preko 40 kosov v korist ljubljanskih študentov. Trejo tekmo pa bi si Novomeščani lahko ogledali preteklo nedeljo na Loku z ZKK Ljubljano II, pa je bilo zelo malo gledalcev. To tekmo so Novomeščani spet izgubili z 33:43 (40:16). Pokazale so se slabosti, ki jih bo treba še odpraviti: slab met na kos, slaba obramba, slab skok pod kosom itd. Sedaj je to že upravičljivo, ker je začetek povsod težak, fantje so pa navdušeni in upamo, da jih prvi poraz ne bo do spravil na kolena.

Moramo reči da je v Novem mestu zelo malo zanimanja za košarko, zato bi ta dinamična igra morda dobila več prištevov, če bi, kot smo izvedeli iz pogovora s tov. Cretskom, gostovali v Novem mestu ljubljanski ekipi ASK Olimpija in ZKK Ljubljana s svojimi najboljšimi igralci. Odgovno je od Partizana ki bi lahko z minimalnim stroški tekmo organiziral in tako dvignil zanimanje za košarko, ki je žal pri nas še v povojih. F. M.

IZ ŠMARJETA

Kakor po drugih krajih naše dežele, so bili tudi šmarješki gasilci nosilci Titove šafete.

Republiška odbojarska liga: NOVOMEŠČANI VODIJO V OBEH LIGAH

Novomeščani so se v začetku igre preveč zanašali na zmago, kar bi se jim kmalu tmaševalo. Gostje pa niso nízali točko za točko in vodili s solidno razliko do odločilnega zadnjega seta. Glavno prvo so Novomeščani zbrali in prenašali nespornika z dvema točkama. Tekma je bila lepa in borbeno. Videlo se je, da so se ljubljanski namno pripravili, naspornik pa so Novomeščani nastopili brez skupnega treninga kar se jim je tudi poznalo. Med posamezniki se je najbolj odlikoval ing. Bergant, ki je bil posebno v prvih dveh setih zornina sila domačega moštva. Pohvaliti moramo tudi Dolenca in borbenega in požrtvovalnega Pučka, medtem ko se mlada garda tokrat ni izkazala. Pozna se jam, da premalo trenirajo.

O šanski tekmi tudi nekaj vrstic: Novomeščanke so bile razvedre ali dva boljše od ekipe vezškega Papirničar (večve) — ženske 3:0 (15:15, 15:13, 15:9).

Okrajni zlet Partizana v ČRNOMLJU

Največja poveljna telesnovzgojna prireditelj je pred nami. Jutri in v soboto se bo zbralo v Črnomlju nad 1300 članov partizanskih društev, da manifestirajo načela naše telesnovzgojne kulture in naše načrte za nadaljnje delo. Člani telesnovzgojnih društev iz Novega mesta, Črnomlja, Mokronoga, Mirne, Trebnjega, Zuzemberka, Dolenjskih Toplic, Straže — Vavčev, Otočca, Kostanjevici, Senjerna, Semeča, Metlike in Mirne peči bodo v Črnomlju na okrajnem zletu pokazali dosežke svoje delo. Prireditelj se jim bodo tudi člani novonastajajočega društva iz Stopič, iz Ljubljane pa je obiljubilo sodelovanje pribl. 450 članov TVD Partizana. Pokroviteljstvo nad okrajnim zletom je

Moštveno prvenstvo v atletiki

Zadnjo soboto so imeli atleti TVD Partizana iz Novega mesta že četrti atletski miting v letošnji sezoni. Tokrat so nastopili s programom za moštveno prvenstvo v atletiki. Skupno so zbrali nad 21000 točk, njihovo število pa bi bilo lahko še večje, če ne bi nekateri neopravičeno izostali. Mladinec Potrč je zopet skočil 175 cm v višino. Tudi metaličkrogole so bili dobri, saj jih je 12 doseglo predpisano normo. Najboljši so bili naslednji: 60 m ženske: Marjeta Kotnik 8,4, 600 m ženske: Milka Omerzel 1:55,6, višina ženske: Marjeta Kotnik 130 cm, krogla ženske: Marjeta Kotnik 8,24, 100 m moški: Ljubo Zagar, Zaur Emil 12,0, 1500 metrov moški: Emil Lipar 4:35,6, višina moški: Marjan Potrč 175, krogla moški: Mihajlo Oskrobčič 11,15 m.

Republiška odbojarska liga: NOVOMEŠČANI VODIJO V OBEH LIGAH

Novomeščani so se v začetku igre preveč zanašali na zmago, kar bi se jim kmalu tmaševalo. Gostje pa niso nízali točko za točko in vodili s solidno razliko do odločilnega zadnjega seta. Glavno prvo so Novomeščani zbrali in prenašali nespornika z dvema točkama. Tekma je bila lepa in borbeno. Videlo se je, da so se ljubljanski namno pripravili, naspornik pa so Novomeščani nastopili brez skupnega treninga kar se jim je tudi poznalo. Med posamezniki se je najbolj odlikoval ing. Bergant, ki je bil posebno v prvih dveh setih zornina sila domačega moštva. Pohvaliti moramo tudi Dolenca in borbenega in požrtvovalnega Pučka, medtem ko se mlada garda tokrat ni izkazala. Pozna se jam, da premalo trenirajo.

Urbanistični načrt Črnomlja

Izdelan je predlog urbanističnega načrta Črnomlja in predstavniki projektnega biroja iz Ljubljane (ing. arh. Sedlar) ga je tolmačil Črnomeljčanom. Načrt je izdelal na podlagi obsežnega in podrobnega študija širšega področja Bele krajine. Celotni elaborat temelji na proučevanju zemljepisnih, geoloških, podnebnih in etnoloških razmer, s posebnim poudarkom na možnosti razvoja industrije in kmetijstva. Za Belo krajino je značilna prenaseljenost kmečkega življa, saj pride na deset hektarov zemlje 24 prebivalcev (v povprečju za vsa država je 5 prebivalcev na 10 hektarov). Zato ni računati z novimi delovnimi mesti v kmetijstvu in moramo čisto kmečka področja Bele krajine smatrati kot rezervoar delovne sile. Črnomelj je že po zemljepisni legi naravno središče Bele krajine, zato so tudi začeli graditi tovarniške objekte in razvijati industrijo v neposredni okolici mesta. Polovico delovne sile, zaposlene v industriji in ustanovah, se vozi v Črnomelj iz bližnje in daljne okolice. Razumljivo, da to delavstvo ne more biti povsem povezano s podjetjem in ga je treba pritegniti v neposredno bližino tovarna, to pa terjaja stanovanja. Na temelju analize sedanjih potreb in bodočega razvoja bi bilo treba v Črnomlju zgraditi letno 36 novih stanovanj.

Republiška odbojarska liga: NOVOMEŠČANI VODIJO V OBEH LIGAH

Novomeščani so se v začetku igre preveč zanašali na zmago, kar bi se jim kmalu tmaševalo. Gostje pa niso nízali točko za točko in vodili s solidno razliko do odločilnega zadnjega seta. Glavno prvo so Novomeščani zbrali in prenašali nespornika z dvema točkama. Tekma je bila lepa in borbeno. Videlo se je, da so se ljubljanski namno pripravili, naspornik pa so Novomeščani nastopili brez skupnega treninga kar se jim je tudi poznalo. Med posamezniki se je najbolj odlikoval ing. Bergant, ki je bil posebno v prvih dveh setih zornina sila domačega moštva. Pohvaliti moramo tudi Dolenca in borbenega in požrtvovalnega Pučka, medtem ko se mlada garda tokrat ni izkazala. Pozna se jam, da premalo trenirajo.

OBVESTILO vsem članom SD Novo mesto

V petek 1. junija bo prvenstveni brzoturnir za prvenstvo Šahovskega društva Novo mesto, na katerega so vabljivi vsi šahisti. Pričetek ob 19. uri v kavarni Metropol. SD Novo mesto

To naj bo mož in oče?

Prvič sta se videla na peronu ljubljanskih postaje. On 26-letni v vojaški obleki, ona 20-letno drobno podgorjansko dekle. V trenutku se je vanjo zaljublil, čeprav je prej ni nikoli videl, niti vedel od kod je in čigava. Z njo je bila teta, napotili sta se na Gorenjsko, potem spet v Brežice in drugod. Oglasil se ni nikoli, še njegova mati ni vedela zanj. Zena ga je iskala, ga našla in tožila za plačevanje vzdrževanine, ker je bila za delo nespособna. Sodišče ga je obsodilo na plačevanje 1.000 din mesečno. Nekajkrat je plačal, potem pa spet izgubil in ni plačeval več. Ona je vložila tožbo za razvezo zakona, ki ga praktično ni bilo več, toda ni vedela, kje živi. Sele Tajništvo za notranje zadeve ga je na njeno prošnjo izsledilo in 16. maja se je na Okroglnem sodišču pred sodniki in zagovorniki razvila tragična slika lahkomišljenega človeka, ki je poleg tega še brez vsakega socialnega ali človeškega čuta.

Tudi prvič se je Humek poročil na hitro roko. V zakonu sta se mu rodila v štirih letih dva sina. Zakon je bil leta 1946 razvezan, otroka pa prepuščena sama sebi, odnosno sorodnikom. Starejši sin, ki ima sedaj 14 let, ni vedel, kje sta mati in oče. Slučajno je menda pri stari materi zvedel za naslov očetove druge žene. Misleč, da je to njegova mati, ji je pisal pismo 2. 9. 1953 iz vasi Prilep pri Čatežu ob Savi. Pismo, ki ga je prebral na razpravi zagovornik druge Humekove žene dr. Smodej, se glasi:

očescem Tvoj nepozabljeni Z. H. »
Ob svojem očeta otroka niti dobila ničesar. On je na sodišču mirnodušno povedal, da je starejši sin pravi mladinec in je v polboljšanem zavodu. Na vprašanje, če se čuti kaj krivega za to, je zmgnil z rameni. Pri tem je še povedal, da je tudi sam nezakonski otrok. Na enem delovnem mestu menda nikjer ne zdrži dolgo. Iz Brežic, kjer je bil zaposlen v mizarstvu, jo je popihal tako naglo, da ni utegnil vzeti s seboj niti svojih stvari. To je bilo leta 1953, ko ga je druga žena že tožila za razvezo zakona in plačevanje vzdrževanine. Območju se je izognil s tem, da je odšel v druge kraje. Tako je tožba počivala, dokler ga ni Tajništvo za notranje zadeve letos izsledilo pri Ljubljani. Ceprav ima kot mizarški pomočnik primeren plačo, je vzel v hranilnici posojilo 60.000 din. Niti dinarja od zasluzka ali posojila ni dal za katezga svojih štirih otrok!

Vabimo vse poverjenike Prešernove družbe

da nam pošljejo do 10. junija 1956 polmenski spisek tistih članov Prešernove družbe, ki so kmečki proizvajalci in nimajo rednih dohodkov iz kmetijstva. Na osnovi tega spiska bomo izvedli posebno zbranje za člane PD — kmečke proizvajalce.

Najkasneje do 10. junija 1956 naj tudi vrnejo vse nezapečane »Vpisnice«. »Vpisnice«, ki jih poverjeniki ne bodo vrnili do tega roka, bomo smatrali, da so bile dane novim članom in bomo poverjenike obremenili za toliko članarin po 320 din, kolikor so prejeli »Vpisnice«, pa jih niso vrnili.

Zakon je bil razvezan po krivdi moža. Sreča, da imata otroka iz drugega zakona skrbno mater, ki po poročilu Tajništva za socialno skrbstvo pri občini navzile skromnim dohodkom lepo skrbi za njiju. Otroka sta bila prisojena njej. On je prost in nikjer ni rečen, da se ne bo že jutri kje blazno zaljublil v desetih minutah, se v nekaj dneh spet poročil, potem pa ubral staro pot od žene in otrok k novim postolovščinam, vse na račun družbe, ki naj nosi posledice in rešuje socialne in tudi kriminalne probleme, ki jih povzročajo taki ljudje. Družba bi morala imeti tudi možnost, da bi kaj takega lahko preprečila.

